

Compiling and Translating the Bible

Introduction

Gōd sho insef to mōtalman tru man dēn we inspekt frōm di wok we di Oli Spirit de du we i yuz lēk fōti rayta dēn fō bōku bōku ia. Fōs, i bin de tōk dairekt to lida dēn en edman dēn fō famili lēk aw i bin tōk to Adam, Inōk, Noa, Job, Ebraam, Ayzak, Jekōb, en Mozi. Leta I bin tōk to di pipul dēn tru prōfet dēn lēk Samiel, Ayzaya, Jērimaya, en Daniēl, en sōm prōfet dēn we pipul dēn no no bētē.

Webster gi di minin dēm fō di wōd baybul as

- a) di oli skripchō dēm fō Kristian dēm we get di Ol Testament en di Nyu Testament
- b) di oli skripchō dēm fō sōm ɔda rilijon (lēk Judaizm). (www.merriam-webster.com)

Di 'sakri skripchō dēn' we de insay wan buk na wan kompileshōn fō

- a) raytin dēn we di Ju pipul dēn rayt bōt dēn rilayshōn wit Jiova Gōd - Ol Testament.
- b) raytin dēm we di apōsul dēm o di wan dēm we rili get fō du wit dēn we get fō du wit Gōd in Pīkin in mēsej, wetin i tōk en du we i bin de na dis wōl - Nyu Testament.

Di Baybul na wan kōlekeshōn fō bōku buk dēn we bōku rayta dēn rayt fō lēk 1500 ia so. Dēn dōn sheb dis buk dēn we dēn gēda to tu pat, di Ol Testament en di Nyu Testament.

400 BC Di Ol Testament bigin fō translet insay Arameik. Dēn kōl dis transleshōn di Arameik Targums. Dis transleshōn bin ep di Ju pipul dēn, we bin bigin fō tōk Arameik frōm di tēm we dēn bin de na Babilōn, fō ḥondastand di Ol Testament insay di langwej we dēn bin de tōk. Insay di fōstēm Palestayn insay Jizōs in tēm, Arameik na bin di langwej we pipul dēn bin stil de tōk pas ɔl. Fō egyptian, Maranatha: 'Wi Masta dōn kam,' Fō Leta Fō Kōrint 16: 22 na egyptian fō wan Arameik wōd we dēn yuz insay di Nyu Testament. 4

Insay di tōd sentiwođ, arawnd 250 bifo Krays, Ju masta sabi bukman dēn na Alēzandria, Ijipt, translet di Ol Testament insay

Grik. Dēn bin kam fō no dis transleshōn di Septwajint o 'Sēvinti' bikōs akōdin to tradishōn (Iejend) 70 (o 72) masta sabi bukman dēn bin wok fō 70 (o 72) dez fō mek [am]. Bōku tēm, di wan dēn we rayt Nyu Testament bin de yuz di Septwajint we dēn bin de kot frōm di Ol Testament. Di LXX na bin di transleshōn fō di Ol Testament we di fōstēm

Chōch bin de yuz. 5

Bay 100 ia bifo Krays dēn raytin ya insay Ibru en Arameik bin get di tati nayn buk dēn we di Izrelayt dēn kōl 'Di Lō en di Prōfet dēn' o 'Di Lō en di Prōfet dēn en di Sam dēn'. Insay Jizōs en di Apōsul in tēm dēn bin de kōl dēn bak di 'Skripchō'. Wi de kōl dēn di Ol Testament. 'Josephus, we na Ju we nōto Kristian we de rayt bōt istri, bin tōk se, frōm we Atazakis day (424 bifo Krays), 'nōbōdi nō bin dōn get maynd, te tide, fō ad ənitin pan dēn, tek ənitin frōm dēn, o mek eni wan chenj insay dēn.' Dis sho klia wan se di Ju Kanōn bin tek wan setul fōm insay Ezra en Nēimaya dēn tēm.' 6

Manuscripts we de naw [extants] fō di Ol Testament we dēn rayt insay Ibru en Arameik [langwej we dēn bin get we dēn bin de na Babilōn kapchō (rd)] na:

a. Chesta Biti Papyri 100- 400 afta Krays

b. Kodeks Vatikan en Kodeks Sinaitikos 350 AD [Kodeks na Latin fo

Inglis wod kod (rd)]

c. Di Masoretic Text (MT) na di Ibru teks na di Ju Baybul

(Tanakh). I no jøs de difayn di buk den we de insay di Ju pipul den kanon, bot i de difayn bak di presis leta-teks fo di Baybul buk den insay Ju rilijon, en bak den vokal en aksentueshon fo ol tu di poblik ridin en prayvet stodi. Di MT, we sõntem na bitwin di sevin en ten sentiwod, den kin yuz am bak boku boku wan as di benefit fo translit di OI Testament insay Protestant Baybul den, en insay di las diked ia den bak fo di Katolik Baybul den.6a

Old Testament (Ju / Ibru raytin den)

Tanakh - Nem fo di Ju Baybul. Na akodin to [Torah, profet (Nevi'ilim) en raytin (Ketuvim)].1

Torah

Torah na Ibru wod we min tichin o tichin. Den don respekt am as God in wod we inspekt. Den se bay tradishon se na in bin sho Mozis. Sontende den kin kol di Tora di (we den rayt) Lo o di Tora we den rayt. Di Tora na di fos pat pan di Tanakh, we na di Ibru Baybul, en i get fayv buk den. Fo da rizin de, den kin kol am bak di Pentatyuch, Chumash, o 'di Fayv Buk den we Mozis rayt.' 2

Talmud

Talmud (aka Shas) na di rekod fo di rabay den tok.

[Dis kin bi di 'Traditions' we di Ju pipul den bin aks Jizos fo pwe? (rd)] Den tok bot a) Ju lo

b) etiks

c) kostom

d) istri

Di Talmud get tu pat:

a) Di Mishnah (c. 200 C.E.), we na di fos buk we den rayt bot di Ju rilijon Lo we den kin tok bot.

b) Di Gemara (c. 500 CE), wan tok bot di Mishnah en oda tin den we get fo du wit am

Tannaitic raytin den kin vencho pan oda topik den en eksplen boku boku wan bot di Tanakh. Boku tem, den kin yuz di wod den Talmud en Gemara fo chenj. Di Gemara na di men tin fo ol di kod den we di rabay den get en den kin kot am boku pan oda buk den we di rabay den rayt. Den kin kol di wan ol Talmud bak Shas – we na shot wod fo shisha sedarim, 'siks oda' fo Mishnah. 3

Nyu Testament

'Di Nyu Testament bin don komplit, o don don boku boku wan, lek AD 100. Boku pan di raytin den bin de twenti to fifti ia biffo dis.'

Akōdin to F. F. Brus as ali as 367 AD, dən bin no twənti səvin buk dən we bəku Istan Chəch lida dən bin gri wit as tru tru buk. Jəs afta dat, di lida dən na di chəch na di West bin gri fə tek dən. 'Na insay c, 508 AD, dən bin put Pita In Səken Ləta, Jən 2 ən 3 Jən, Jud ən Rəvəleshən insay wan Baybul we dən rayt insay Siria apat from di əda twənti tu buk dən.' Nən pan di fəs fəstəm buk dən nə de tide. Bət bəku bəku kəpi dən fə di manuskrip dən (MSS), sməl sməl pat dən, kəsiv dən, ən kot dən we dən rayt insay di fəstəm Kristian dən we bin de insay di fəs en sekən səntiwođ, transletsə dən de. I go məs bi se i sef fə se dən nə kəpi əni wan pan dən tin ya we dən rayt we nə get səm mistek ə we nə get əni kəpi not.

'I tan lək se di fəs step dən fə mek wan kanon we get pawaful Kristian buk dən, we fit fə tinap nia di Ol Testament kanon, we na bin di Baybul fə wi Masta ən In apəsul dən, dən tek am lək di biginin fə di sekən səntiwođ, we pruf de fə se dən bin de sheb tu buk dən we Kristian dən rayt na di Chəch.

'Dən bin brij di kəpəs Pəlinəm, ə kəlekəshən fə Pəl in raytin dən, togəda lək di sem təm we dən bin gəda di 4-fəs Gəspel. Jəs lək aw dən bin de kəl di Gəspel kəlekəshən wit di Grik wəd Yuanjələn, na so di Pəlin kəlekəshən bin de yuz di wan wəd Apostolos, ən dən bin de difrens əni ləta as 'To di Roman dən', 'Fəs to di Kərintians, ən əda tin dən. I nə tu te, di Ləta to di Ibru pipul dən we dən nə bin no in nem bin tay wit di tin dən we Pəlin rayt. Di Apəsul Dən Wok [Akt], as i bin izi fə am, dən bin kam fə tay am wit di 'Jənəral Ləta dən' (di wan dən we Pita, Jems, Jən, ən Jud rayt). ... Di onli buk dəm we dən bin get əni big dawt bot afta di midul pan di sekən səntiwođ na səm pan di wan dən we kam na di ənd pan wi Nyu Testament ... Jems, Jud, Pita, 2 ən 3 Jən. ... Athanasius insay 367 AD bin put di twənti səvin buk dən na wi Nyu Testament as dən nəmə na kanon; jəs afta dat, Jərom ən Ogəstin bin fala in əgzampul na di West. ... Wan tin fə tək klia wan. Di Nyu Testament buk dən nə bin get pawa fə di [Katolik] Chəch bikəs dən bin put dən fəmal wan pan wan list we dən rayt; bifə dat, di [Katolik] Chəch bin put dən insay in kanon bikəs i bin dən əlrədi si dən as pipul dən we Gəd inspekt, ən dən bin no se dən get valyu we dən bən wit ən jəs lək aw dən get pawa from apəsul dən, iləksəf na dairekt ə indayrəkt.'

Tin dəm we Krays du ən tək, na 4 difrən rayta dən rayt dən, wan pan dən, Lyuk, go bi se na Jəntayl. Fəs, dən bin de tek dən as wan buk ən dən bin jəs de kəl dən 'Di Gəspel' wit əni rayta in wok as 'di

Gəspel akədin to Matyu' ə 'di Gəspel akədin to Jən.' 'Di nəmbə fayv istri raytin, di Apəsul Dən Wok [Akt] na rili kəntinyu fə di təd Gəspel, we di sem pəsin we rayt am, Lyuk, we na di dəktə ən kəmpin fə di apəsul Pəl, rayt.' 7 'We Lyuk ən Di Apəsul Dən Wok [Akt] bin separat, i tan lək se dən bin mek wan ə tu chenj dən. Fəs, i tan lək se Lyuk bin ləf əl di tin dən we dən tək bət di asənshən to in sekən agriment dən; naw dən ad di wəd dən 'ən dən kər am go na əvin' to Lyuk 24: 51, fə rawnd di stori, ən bikəs əf dat, dən ad 'dən tek am' to Di Apəsul Dən Wok [Akt]

1: 2.' 8

Josephus bin konfirm bəku tin dən we dən rayt na di Baybul we bin apin insay Jizəs in təm na di wəl ən di fəs ia dən we di chəch bin de insay di tin dən we i rayt bət di Ju neshən.

Dis nə min se əvri wəd na əni patikyula transleshən get di rayt minin fə di wəd lək aw dən bin tək ə rayt am fəs.

Tən Stej dəm fə NT Fəməshən ən Transmishən 12

Di Istri Jizəs - na Jizəs insef de tək ən du tin dən we i de du we i de na dis wəl.

Oral Tradition - tradishon en biliv bot Jizos na di fôstêm Kristian komyuniti den de divelop en pas am.

Written Sources - som pan di mirekul en/ɔ tin den we Jizos tok, den don geda en rayt den na di fôs fôstêm dokument den we den rayt.

Teks den we den rayt - den rayt wan wan leta den, ful Gospel den, en oda tin den wit patikula mesej fo patikula sityueshon den.

Distribyushon - som raytin den de kopi en sheb wit oda Kristian komyuniti den ɔlsay na di Meditarenian.

Kolekshon - som Kristian den bigin fo geda Pol in leta den en geda som difren Gospel den togeda.

Canonization - 4 Gospel, som kolekshon fo leta den, en som oda teks den we den aksept as skripcho den we get pawa.

Transleshon - den translet di Baybul teks den insay oda ol en tide langwej den: Latin, Siriak, Koptik, en Aminian.

Intapriteshon - den de investigat di minin fo di skripcho den pan difren levul den: rial, spiritual, istri, soshal, en oda tin den

Aplikeshon - komyuniti en wan wan pipul den de yuz di NT fo prektikal tin den: liturjik, moral, sakrament, en tiologikal.

Dokument den we de fo Translets

Den kin sheb den raytin ya to tri pat:

- Otograf: Na di posin we rayt di buk in yon an o na wan skripcho rayt di orijinal teks den onda den yon sopotishon.
- Manuscripts: Den bin de kopi ol di Baybul den wit an pan papyrus o parchment te Gutenberg fos print di Latin Baybul insay 1456.
- Transleshon: We den translet di Baybul insay difren langwej den kin translet am from di Ibru en Griek manuscripts, cursives en papyrus den we den kin yuz. Bot som transleshon den we den bin de translet trade, na from wan transleshon we den bin don translet trade. Di fos English transleshon we Jon Wiklif bin translet insay 1380, den bin pripia am from di Latin

Vulgat. 10

Di raytin dən bin de o insay UNCIALS [ɔl di wəd dən insay kap].

FRIKUENT YU DEYERIDETEMCOTCG

RAHPSORIJINAL DEYEREFERTOTH

EACTUALDOCUMENTSSENTTOTHEVARIOUSCHU

o kɔrsiv [we dən rayt wit an we de rɔn; dat na, wi an raytin].

bəku təm, pəsin kin yeri di wəd dən we dən kin yuz rhapsororiginals we de tək bət əni rial dəkyument dən we dən kin sən to di difren difren tin dən

Fəs, bəku pipul dən bin de tink se di raytin dən de insay di Klasik Griķ; dat na, di Iliad we Oma bin rayt. Bət afta səm ia ‘Dən bin fən bəku bəku papyri dən na İjipt arawnd di təm we di ia 100 de tən we bin de sho wan kayn Griķ we dən kəl ‘konie’ Griķ, we min kəmən. Nyu Testament masta sabi bukman dən bigin fə no se dən rayt bəku pan di Nyu Testament insay Koine Griķ, we na di pipul dən langwej, pas di kayn Griķ we di Griķ poet dən en pipul dən we de rayt bad bad tin dən bin de yuz.’ 11

Manuscripts, Cursive, and Other Writings

Dən dən rayt bəku bəku buk dən bət aw dən bin gəda en translet di Baybul. Dən dən rayt bəku bəku əda wan dən we de tək bad bət di wok we dən de du fə translet en əda wan dən de prez di fayn fayn masta sabi bukman dən. Bəku masta sabi bukman dən bin ləs dən layf o dən bin de mek dən səfa bikəs dən bin want fə mek di Baybul kam insay kəmən pipul dən langwej.

I pas 24,000 manuskrip dən (5,000 insay Griķ). Dən bin fən lək wan əndred manuskrip dən insay di ia 1900 wit səm pat dən pan di Nyu Testament. Insay di ia 1800, dən bin fən əda manuskrip dən, səm pan di wan dən we imortant pas oł we dən tək bət dən ya. 15

Kədəks Sinaitikos. 16

Dis na Constantin von Tischendorf bin fən am na Sənt Katrin Monasti na di fut fə Mawnt Saynay, we dən rayt arawnd 350 AD, we get di wan ol Nyu Testament.

Kədəks Vatikanos. 17

Dis manuskrip bin de na di Vatikan in laybri frəm lək 1481 bət dən nə bin əva mek am fə masta sabi bukman dən te to di midul pat pan di 18t sentinari. Di wan ol Ol en Nyu Testament de insay pas frəm Di Ibru Pipul Dən 9: 15 te to di end pan Reveleshən, en di Pastoral Leta dən. Bəku masta sabi bukman dən kin tink se di Kədəks Vatikan na səm pan di tin dən we pəsin kin abop pan pas oł di əda wan dən we de insay di Nyu Testament təks.

Kōdeks Alezandrinus. 18

Den kin tek di manuskrip den we den rayt insay di ia 500 we get klos to ol di Nuu Testament as witnes den we posin kin rili abop pan fo di Jeneral Leta en Reveleshon.

Kōdeks Eframi Riskriptos. 19

Wan oda dokyument we den rayt insay di ia 500 we get boku pat pan di Nuu Testament bot we den pul som pan am en rayt pan am wit di semin den we Sent Efram bin gi. Leta, den bin ondastand am bikos Tischendorf bin tray tranga wan.

Kōdeks Bezae. 20

Mə fayv sentiwod manuskrip den we get di Gospel en Di Apəsul Den Wok [Akt] wit wan teks we rili difren from di oda manuskrip den we bin de da tem de.

Codex Washingtonianus (den kin kol am bak Di Fri Gospel den). 21

Fifth sentiwod manuskrip wit ol di 4 Gospel den - we den put na di Smithsonian Institute na Washinton DC

'Bifo di 15th sentinari en Guttenberg in pres, ol di kopi den fo eni wok na an en so den kin kol am manuskrip. Pan ol we som difrens den de pan di teks bitwin som pan di manuskrip den, no important difrens no de pan di men tin den we den de tich. Wi kin get fet pan di Baybul tide fo rili bi God in Wod.'

Ded Si Skrol

Di Ded Si Skrol den get lek 1000 dokyument den, we i go mos bi se na di Esin pipul den rayt den insay di tem from lek 200 bifo Krays to 68 AD inklud teks den from di Ibru Baybul, we den bin fen bitwin 1947 en 1979 na kev den nia di Wadi Qumran na di not-west sho na di Ded Si) na Izrel. 22 Di Ded Si skrol den bin de bifo di Kodeks Saynaitikos en Kodeks Vatikanus (350 afta Krays) en di Ibru manuskrip we den rayt insay di ia 900, we na di Masoretik teks. 23

Di Protestant Rifomeshon bin si se di transleshon fo di Baybul insay di komon langwej den we di pipul den bin de tok, boku. Non pan den manuskrip ya no bin de fo di wan den we translet di Ki Jems Baybul.

Dick Sztanyo rayt insay 1985 'I pas 5,336 MSS (manuscripts) fo di Grik Nuu Testament (in ol o pat pan am, boku pan den na pat) we den don katalog naw.' 24 ... 'apat from dat, i pas 2,000 fo stem Baybul den, lek di Koptyk, Aminian, en Siriak Peshitto, boku pan den komot from di sekon en tod sentiwod. Pantap dat, wi get lek 8,000 kopi den fo di Latin MS. Ad pan dis di tawzin sayt den we den rayt insay di 'choch fathers' 'Astounding' nomba fo di ol manuskrip den we stil de: 5,000 Grik manuskrip den, 10,000 Latin, en 9,000 oda wan den--we ol togeda pas 24,000 manuskrip kopi o pat den pan di Nuu Testament. Den rayt den tin ya from 100 to 300 ia afta di fos wan

dən. 25 'I go məs bi se mə de tide. Bikəs bəku bəku manuskrip dən, kərsives, ən raytin fə di 'chəch papa dən' difrən pas əl pan səm digri, aw ənibədi go biliq se di Baybul dən translet wetin di fəs pipul dən we rayt di Baybul bin want fə rayt?

Tink bət dən tin ya:

'Di kes tan lək di wan we wan patikyula wil get. Wan jentlman bin ləf wan big prəpati we in pikin dən we kəmət na di təd jənəreshən bin get, ən dən nə fə sheb am te bəku pan dən dən ol. Insay di intaval, dən bin de sheb bəku kəpi dən fə di wil bitwin di wan dən we bin want fə no mə, bəku pan dən na kəpi dən fə kəpi dən. Insay da təm de, dən bin bən di əfis fə rəkəd usay dən bin fayl di ərijinal wan wit əl di tin dən we de insay. We di təm fə sheb di wil bin kam nia, wan ləya we bin de tink bət di prəpati bin gi di ripət bitwin di wan dən we go get di prəpati se no tu kəpi dən we bin dən de fə di wil no fiba. Dis bin mek dən əl fred ən mek dən bizi na wokples fə no if di ripət na tru. We dən kəmpia kəpi wit kəpi, dən si se di ripət na tru, bət we dən luk gud wan, dən kam fə no se di difrəns dən na mistek dən we dən mek pan spəlin ə gramatik kənstrəkshən; səm mistek dən we dən mek pan figa dən we dən kərəkt wit di nəmbə dən we dən rayt; ən səm əda difrəns dən we nə izi fə akəntayn; bət se insay əni wan pan di kəpi dən, dən mistek ya nə afəkt di rayt dən we di wan dən we get di prəpati get. Insay di impotant tin dən we dən rayt di wil fə, di tin dən we dən bin de sho əl di kəpi dən bin jəs tan lək di sem. Di tin we bin apin na dat dən bin sheb di prəpati wit pafəkt satisfayshən to əlman, ən dən bin sho mə se dən dən du wetin dən granpa bin want pas if na di fəs kəpi nəmə dən bin kip; bikəs dən bin fə dən chenj am fə di intərəs fə wan pəsin we go get di prəpati, bət di kəpi dən, pan əl we dən nə bin fayn, dən nə bin fə dən ebul fə du dat. So, wit di Nyu Təstament. We dən kam fə no se mistek dən de na di kəpi dən, dat bin mek pipul dən fred ən mek dən aks kwəstyən, ən dis bin mek di wan we get di kəpi we nə pafəkt pas əl get əl wetin di ərijinal wan bin get bət tichin, di wok we i fə du, ən di ənə.' 26

Translation Process

Naw we dən dən get kənfidəns fə yuz dən manuskrip ya fə translet, di rili kəmpleks tin fə translet to əda langwej dən (təng) kin bigin. Di transletə dən fə disayd:

- Us wəd ə frez dən fə tek togəda as idiomatik ekspreşən?
- Wetin na di rayt wəd na di langwej we de tek am?
- Di wəd na aktif ə pasiv? Na past, present ə fiuja təm?
- Di wəd in mud de sho, səbjunktiv, ən impotant?
- Us metodələji, transleshən tiori dəm, fə yuz fə translet?
- Fə di Nyu Təstament, us MSS dən fə yuz, di MSS we get bəku kəpi, di manuskrip we ol pas əl, ə di wan we di transletə dən tink se na di wan we pəsin kin abop pan pas əl? MSS nəto eksaktə kəpi, dən de skata fə bəku ia, ən i kin jəs bi kot from məməri we di fəstem pipul dən we rayt di buk bin rayt.
- Us transleshən lə dən go fala ə dən fə mek nyu wan dən?

Oganayz, Analayz, Kategorayz en Kompia

Bifo eni rial transleshon bigin, den fo gri pan di lo den en di dokument den fo bi:

1. Grup Rayt wit di sem stayl en grama insay Teks famili.²⁷

A. Bizantin o Istan -ten sentiwod, na di men teks we di translato den we de translet di King James Version (KJV) bin de yuz.

B. Western - probabli di les reliable en most hevi disputed.

C. Sizarian - I kin bi se den don briq Orijen na Sizaria

D. Alexandrian - na skripcho den na Aliegzandra, Ijipt en yuz am as di praymar teks bay RSV translato den

1) Vatikan o B MSS (fot sentiwod)

2) Sinaiticus o Alpha MSS (fot sentiwod)

E. Koptik

F. Latin Vulgate (Jerom translet insay di fayv sentiwod - Katolik den).

G. Syriac o Peshitto (i go mos bi se na MSS insay di sekon sentiwod).

H. Kot den we den kin fen insay boku boku buk den we 'choch papa den' rayt.

2. Stodi di Manuscripts, "textual criticism," wit di gol fo mek yu riprodüz di ɔrijinal teks we den kompliyat komot na wan teks famili yuz difren ridin den from boku MSS den bikos no tu MSS den no rili fiba. Dis proses kin mek den rayt wan Grik teks o tayp. Teks Tayp den

A. Byzantine - tek am from di Byzantine Text we di wan den we de sɔpɔt am kɔl di Majority text en yuz am na KJV. Den kin kɔl am bak di Textus Receptus.

B. Westcott-Hort - den tek am from di Alexandrian Teks we den yuz insay Rivays Stendad (RSV), Inglish Stendad (ESV) en Amerikan Stendad (ASV).

C. Eclectic - yuz 'best evidence' aproch en yuz am bay transleshon from ASV 28

"In 1841, den print di Inglish Hexapla Nyu Testament. Dis tin we den yuz fo komplia di tin den we den rayt de sho insay kɔlɔm den we fiba densef: Di 1380 Wycliffe, 1534 Tyndale, 1539 Great, 1557 Geneva, 1582 Rheims, en 1611 King James we den mek di wan ol Nyu Testament, wit di ɔrijinal Grik we de op di pej. Bay di las pat pan di 19t sentinari, tri rili gud Grik Nyu Testament teks den bin de: Tregelles, Tischendorf, en Wescott en Hort in buk den. Den bin mek den teks den ya bete pas di Textus Receptus we den bin de yuz fo translet Inglish trade. Da tem de, den bin don lan boku tin bot wetin difren Ibru wɔd den en Grik wɔd den min." ²⁹

Tide di Yunayed Baybul Sosayti in UBS 4th Ed. en Nestle in 27th Ed. na di Grik teks we den kin yuz fo translet.

3. Mek Rul fo no us buk o raytin den fo put insay en/o uswan den fo pul.

a. Di raytin fo tok se na God in wɔd klia wan o klia wan.

b. Yu tink se na di wan den we den don atest as pipul den we de ripresent God fo di rizin den we mek den rayt am?

- c. Yu tink se na tru en i no de agens di tru tin den we pipul den sabi?
- d. Yu tink se God in pipul den (Izrel insay di Ol, di choch insay di Nyu) bin get am (dat na, den geda am, rid am, en yuz am) jos afta den mek am?
- e. Na posin we get pawa fo rayt am, na posin we mek di choch o posin we si di tin den we apin?
- f. Yu tink se di pipul den we bin no bot di tin den we den se bin apin bin get di chans fo test den? Fo mek den go test den, den fo don apin insay di layf we di wan den we de jor se den na tru. 30
- Den no put di egzampul den we de doj ya insay boku Baybul den bot boku oda wan den de. 31 Wi kin somariz den tin ya as:
- a) den rayt am tu let
 - b) nato apsul o klos padi rayt
 - c) kontrayd otenetik raytin den we den sabi (heretical).

Di Apokrifa bin komot from manuskrip den na di Grik Septwajint we no Ibru veshon no de fo. 32

Den rayt di Leta fo Klément I arawnd AD 95-6 insay di nem fo di choch na Rom en den bin put am insay som fo fostem kanon list den. Klément I na di Kristian manuskrip we ol pas ol we NC de insay di kanon. Naw den don put di leta insay wan grup we den kol 'Apsul Fada den,' we na wan grup we den rayt we di apsul den en oda pipul den we si Jizos Krays in layf bin stil de alayv.

Di Didache: Di Masta in Tichin Tru di Twelv Apsul den to di Neshon den. Di Didache na wan manyual fo moral instrukshon en choch prasis we den sabi fo in yukaris savis we no de yuz sakrifays langwej. Di Didache bin 'los' fo som senti ia te den fen am bak insay 1875 na di Jeruselém Monasti na di Oli Sepulcha na Konstantinopl. Jos lek Klément I, naw di Didache de pat pan wan grup we den kol 'Apsul Fada den,' we na di ol wan den we wan big grup we den kol 'Church Fathers' rayt.

Fos Apolji we Justin Mati rayt: Justin Mati na wan pan di Kristian apolojis (we de difend di fet) we boku pipul den sabi. Den bon am lek di ia 100 afta Krays na Shekem, insay Sameria. I bin chenj to Kristian rilijon lek 130. Naw Justin in wok den de pan wan grup we den kol 'Church Fathers.' Di fos tem we i beg fo padi fo fagiv, i de tray fo mek Kristian den no gri wit difren chaj den we den bin don chaj den en fo sho se di Kristian rilijon rayt.

Di Gospel we Tomos rayt na egzampul fo wan buk we komot from wan grup we den bin de kol heretical. Na Gnostik dokyument. Pan ol di Kristian Nostik manuskrip den we bin de pan di wan den we den bin fen na Nag Hammadi, ljipt insay 1945, di Gospel we Tomos rayt, na in fiba di buk den we de na di Baybul. Na wan kolekeshon we get 114 wod den (logia) we Jizos tok, boku pan den fiba di wan den we de na di Baybul en oda wan den we masta sabi bukman den tink se na tru tru wod den bot Krays. I go bi se den rayt Tomos na Siria arawnd di ia 140 afta Krays (Kristian o Komon Era).

Di Infancy Gospel of Thomas opin wit wan stori bot fayv ia ol Jizos we mek twelv sparo wit dotti. I de klap in an den; den kin kam layf en flay go. Wan fayn stori bot insay di neks stori, pikin Jizos swé wan boco en mek i dray. Leta Jizos veks we oda pikin bang in sholda en nak am en kil am! Dis gospel, we go don ol lek di sekon sentiwod, na difren buk from di Gnostic Gospel of Thomas.

Di Layf fō Adam en Iv: Na mō ditayli stori bōt di krieshon pas wetin de na Jēnesis, dis buk get enjel dēn we jēlos, wan snek we de ful mō, en mō infōmeshon bōt Iv in fōdōm frōm di gudnes frōm in pōynt.

Di Buk fō Jubili: Dis Ibru tēks we nō klia de gi ansa to wan kwēstyōn we dōn de mōna Kristian dēn fō lōng lōng tem -- if na Adam en Iv nōmō bin get bōy pikin dēn, en if no ɔda mōtalman nō bin de, udat bōn mōtalman? Dis skripchō sho se Adam en Iv bin get nayn pikin dēn en Ken in smol sista we nem Awan bin bi in wēf. Di aidia se mōtalman bōn frōm incest fō dōn bi radikal -- en heretical.

Di Buk fō Inōk: Dis buk de rid lēk wan mōdan-de akshōn fim, we de tōk bōt enjel dēn we dōn fōdōm, jayant dēn we tōsti blōd, wan wōl we bin dōn bi ples fō mōtalman we get fōlt mō en mō en wan divayn jōjmēnt we dēn fō gi pan ɔl we dēn nō gri fō gi am ples na bōku pan di Wēstinan Baybul dēn; na Itiopia Kristian dēn dōn de yuz am fō lōng lōng tem. Dēn bin fen big pat pan dis buk as pat pan di Dēd Si Skrol dēn.

Di Protovangelion of James: Dis buk de gi di ditel dēm bōt di layf we Vējin Meri bin liv, in mama en papa, in bōn en in yōj tem, stori dēm we nō bin de na di Nyu Testament Gōspel dēm bōt bōku fōstēm Kristian dēm bin lēk.

Di Gōspel bōt Meri: Dis Nostik Tēks sho se Meri Magdalīn kin bi aposul, sōntēm ivin na bin lida aposul, nōto uman we de du mami en dadi biznes wit ɔda pōsin. Pan ɔl we i tan lēk se sōm tēks dēn na di Baybul nō de gi uman dēn vōys na di Kristian kōmyuniti, dis tēks de ɛp fō mek pipul dēn de agyu bōt di wok we uman dēn de du na di chōch.

Di Gud Nyus bōt Nikodimōs: Dis na di stori bōt aw dēn bin jōj Jizōs en kil am en aw i bin go dōn na ēlfaya. Akōdin to dis gospel di Seviō de asēf in pawa oba Setan bay we i fri di petriak dēm lēk Adam, Ayzaya en Ebraam frōm El.

Di Apokalips fō Pita: Pita in apokalips sho se we de fō kōmōt pan pōnishment fō pipul dēn we de du bad en i min se di trētin fō di apokalips na we fō mek Gōd fred pipul dēn fō liv gud layf en fō du smol sin.

4. Transleshōn Tiori ɔ di we dēn we dēn tink se fit pas ɔl fō no.

A. Highly literal (I de tray fō kip di gramatik fōm, di sentēns strōkchō, en di kōsistēns we dēn de yuz di wōd dēn).

Young in Literal Transleshōn en Intalayn Baybul na ēgzampul B. Modified literal ɔ fōmal ikwal – wōd fō wōd.

C. Dynamic Equivalence – tink fō tink. Dynamic Equivalence get mō subjektiviti en paraphrasing we get fō du wit dis tiori we de kōntribuyt to sōm ebi ebi kritik bōt jōs lēk ɔltin we izi fō rid.

D. Unduly Free (Translators' opinion by paraphrasing as to minin wit smol ɔ nō kōnsidareshōn fō fōm). E. Lingwistik ɔ klosest natura ikwal transleshōn

5. Manuskip Tēks Famili en Tēks Tayp fō Yuz. Us manuskip fō yuz di ol manuskip dēn we de; eg, dēn wan dēm arawnd 350 AD ɔ di kōpi dēm we de mōst bōt dēn det bōku leta?

6. Kōntinyu fō Tōk to di Orijinal Wōd en Minin dēn. Bōku wōd dēn na di langwej we dēn de tek di wōd dēn get difrēn minin dēn lēk aw di langwej we dēn de transfa get difrēn minin dēn. So, wi fō tink gud wan bōt fō disayd di wōd we fit pas ɔl na di langwej we dēn de tek di wōd we dēn fō yuz fō sho wetin di ořijinal wan min. Wan ēgzampul fō wan pan di transleshōn dēn we dēn bin dōn translet trade en we dēn de translet naw na di Griķ wōd baptizo we min fō dip, fōdōm, ɔ fō put wata ɔnda wata (bēr). Yu tink se dēn fō translet am as imerse, pour, ɔ sprinkle? Insay dis kes, transletō dēn bin gri fō mek pōlitiks bin de mōna dēn bay we dēn nō bin translet bōt dēn bin mek wan nyu wōd we na baptayz, bay we dēn translet di Griķ wōd. Dis bin mek di nyu wōd ebūl fō put di tin

dən we dən de du naw insay di minin we i get. So, di preshōn en pōlitiks bin win di wan dən we bin de du wetin rayt.

Idiomatik eksprehōn kin mek problem if dən no ɔndastand am, egz., di Inglish wōd ‘fōks insay di hən os’ no get natin fō du wit fōks ɔ hən os insay in minin. Sōntem pōsin no go ivin no se dən de yuz dən kayn wōd dən de na di langwej we dən de transfa. Dən bak, bikōs dən no bin get spēshal say ɔ pōntueshōn na di UNCALS ɔ cursives manuscripts, wan strēng lēta dən lēk “godisnowhere” kin min “Gōd no de ənisay” ɔ “Gōd de ya naw.” Di konteks fō sho uswan kōrekt.

Wōd fō Wōd Transleshōn Difikulti 33

Wōd fō wōd transleshōn no pōsibul as difrēn langwej dən get difrēn mud en tēm we no de ker go ɔda langwej dən. Fō egzampul, Fōs Lēta Fō Kōrint 16: 8-9 se: “Bōt a go de na Efisōs te Pēntikōst, bikōs big domōt dōn opin fō mi fō du gud wok, en bōku pipul dən de we de agens mi” (NIV).

Wōd fō Wōd: I go kōntinyu bōt na Efisōs te Pēntikōst. Di domōt fō mi opin big en ifektiv en ənimi dən bōku.

Sōntende, literal transleshōn no go mek sēns na Inglish bikōs ɔf Grik yufemism ɔ metafōs. Di Apcōsul Dēn Wok [Akt] 17: 18 (GWT) Sōm Epikyurian en Stoik masta sabi bukman dən bin tōk to am. Sōm pipul dən bin aks se, ‘Wetin dis fulman we de tōk bad bōt (spermologos- seed picker, babbler, or gossip) de tray fō tōk?’ Əda transleshōn dən se; ‘I tan lēk se i de tōk bōt fōrina gōd dən.’ Di masta sabi bukman dən bin tōk dən tin ya bikōs Pol bin de tel di Gud Nyus bōt Jizōs en i bin de tōk se pipul dən go get layf bak.

1 Lēta Fō Tesalonayka 4: 4 (NIV) ...dat əni wan pan una fō lan fō kōntrol in yon bōdi (Skeuos ktaomai en hagiasmo) di we we oli en we get ənō. [skeuos, (vessel, wan implēnt, tin dən fō yuz na os, tin dən fō yuz na os) ktaomai (fō get, get, get, get, gi, bay) en (bōt, afta, agens, əlmost, insay, əltogeda, bitwin, as, at, bifo, bitwin) hagiasmo (klin; oli, oli, əna prē-əminēns)]

Sōm wōd dən get difrēn minin dipen pan di konteks. Fō egzampul, di Grik wōd splagchnon - bōdi, gut, lōv, sōri-at, sōri-at.

Fō egzampul insay Di Apcōsul Dēn Wok [Akt] 1: 18 se (NIV) “Wit di blesin we i get fō in wikēdnēs, Judas bay fam; na de i fōdōm wit in ed, in bōdi bōs en əl in intestin (splagchnon) rōsh kōmōt” en Lēta Fō Filipay 1: 8 (KJV) se “Bikōs Gōd na mi rēked, aw a rili want fō una əl na Jizōs in bōdi (splagchnon). Krays.”

Baybul masta sabi bukman dən kin abop pan transleshōn we dən de yuz di modified literal tōri fō translet, di eklektik tēks tāyp en di Alegzandrian tēks famili. Bōt di NKJV bin yuz di Bayzantin famili, di Bayzantin tāyp en Modified literal tōri, di ASV bin yuz di Alegzandrian ɔ Western famili, di Westcott-Hort tāyp en di Modified literal tōri en di NIV bin yuz di Alexandrian ɔ Western famili, Westcott-Hort tāyp en Dynamic Tōri bōt di ikwal tin dən. Di Dynamic Equivalence transleshōn tōri na mō sōbjektiv en i kin izi fō paraphrasing, so dən kin tek am se i no rili izi fō abop pan.

Fōs Transleshōn

Di fōs transleto dēn bigin wit sōm manuskrip dēn, smol smol pat dēn, en raytin dēn we ‘Apsul Fada dēn’ en di fōs ‘Church Fathers’ rayt as dēn bin de kot bōku tēm from di apsul dēn raytin. Afta sōm ia we dēn fēn bōku ɔda dōkyument dēn, dat bin mek dēn rayt nyu en important Grik teks we bin jōs de mek sōm pat o wōd dēn we dēn bin de agyu bōt klia wan en i bin de mek pipul dēn get dawt bōt ɔda wan dēn.

Di fōstēm transleshōn dēn fō di Nyu Testament kin gi important tin dēn fō no bōt di Grik manuskrip dēn we de ɔnda di Baybul usay dēn translet dēn. 13

180 AD Fōs transleshōn fō di Nyu Testament from Grik to Latin, Siriak, en Kōptik vēshōn dēn bigin.

195 AD Di nem fō di fōs transleshōn fō di Ol en Nyu Testament insay Latin, dēn bin kōl am Ol Latin. Dēn dōn translet ol tu di Testament dēn from Grik en no kōpi no de tide. Dēn bin fēn sōm pat dēn pan di Ol Latin insay di kot dēn we di chōch papa Tētulian bin kot, we bin liv arawnd 160-220 afta Krays na Nōt Afrika en rayt buk dēn bōt tioloi.

300 AD Di Ol Siriak na bin transleshōn fō di Nyu Testament from Grik to Siriak [wan Amēnian langwej we sōntēm na fō di Asirian dēn Maronayt en Chaldean (rd)].

300 AD Di Kōptik Vēshōn dēn: Dēn bin de tōk Kōptik insay 4 langwej dēn na Ijipt. Dēn bin translet di Baybul insay eni wan pan dēn 4 langwej ya.

380 AD Dēn bin de tek di Ol Latin we dēn kin kōl bak Italia as sōntin we dēn no kin abop pan. ‘Bay dis tēm, bōku bōku transleshōn dēn bin de we difren from dēnsef, en nōbōdi no bin de we get kommand ɔtoriti we dēn go apil to if nid de. Na di kōnsidareshōn fō di chaotic kōndishōn fō di transleshōn dēn we bin dōn de, wit dēn difrens en difrens, we mek [Pop] Damasos kōmishōn Jērom fō in wok en Jērom fō du am.’ 14

‘Bōku masta sabi bukman dēn biliv se dēn bin rayt ol di Nyu Testament insay Grik fōs. Sōntende dēn kin kōl di tri men tradishōn dēn we dēn kin yuz fō rayt di Baybul, di Westinian teks-tayp, di Alezandrian teks-tayp, en di Bayzantin teks-tayp. Tugeda dēn mek bōku pan di Nyu Testament manuskrip dēn. Bōku ol Baybul dēn de bak insay ɔda langwej dēn, en di wan dēn we important pas ol na di Siriak (we get di Peshitta en di Diatessaron gospel harmoni) en di Latin (ol tu di Vetus Latina en di Vulgate).

'Səm masta sabi bukman dən biliv se Arameik prayması - se səm pat dən pan di Grik Nyu Testament na rili transleshon fə wan Arameik ɔrijinal, mə di Gəspel we Matyu rayt. Fə dən wan ya, sməl nəmbə dən gri se di Sirian Peshitta tinap fə di fəs wan, bət bəku pan dən tek wan we we rili important fə mek di fəs fəstəm təks bak.'

'Insay di 4th sentinari, Latin bigin fə tek ples fə Grik as di kəmən langwej. Bəku Latin transleshon dən, we bəku təm nə kin korekt, bin lik fə mek pipul dən de yuz am. Di Chəch bin nid ɔfishal transleshon.

Latin Vulgate

'Pope Damasus bin gi di wok to Jərom, we na in tioloji advaysa ən səntəm na di man we lan buk pas əlmən da təm de.

Di transleshon we Jərom bin translet, we dən kəl di Latin Vulgate (we min vulgar ə kəmən) bin bi di Baybul we bin de insay di Midul Ij.'

Jərom na bin student ən big admirer fə di filosofa-tiolojian Orijin, we, pan əl we i bin rili get pawa na di West, əlmən nə bin aksept am as ətobəks.

Di OI Latin we, ə Itala, we Jərom bin fə rivays, bin de bak insay di sekən sentiwdəd, noto leta pas 157 afta Krays, we dən translet in Nyu Testament frəm Grik manuskrip dən we bin de da təm de. Bəku pan di kəpi dən we i bin rayt bin stil korekt mə wit di tradishonāl təks we dən bin de rayt na di West. Bət bəku pan dən bin dən səfa kərəpshon ən dən bin tan lək di Grik manuskrip dən we dən kəl di tradishon we dən kəl Eusebio-Origen, we dən bin inflows ən səm pat pan dən bin de səntesis di heretical ən ivin səmi-pegan kərəpshon dən we bin dən bəku as ali as 200 AD Ən Jərom bin lək fə rivays in favo pan dən tin ya ən in tioloji bias pas fə favoret di ol Italik ə Itala, ən inklud səm Apokrifa buk dən. Ən, pan əl we səm strəng masta sabi bukman dən na di West bin chək am səm pat pan am we dən bin de ekspləz am ən di kərəpt Grik manuskrip dən we i bin de put fəs, di rizəlt na dat as təm de go 'Origenism flooded the Catholic Church through Jerome, the father of Latin Kristian rilijon.'

Di Latin Vulgate bin bi di Baybul fə di Westen Chəch te to di Protestant Riformeshon insay di 1500s. I kəntinyu fə bi di Roman Katolik Chəch we get pawa fə translet te tide.

As senti ia de pas Latin bi di langwej fə di wan dən we lan buk bət noto di langwej we bəku pipul dən de tək. Dən go rid di Baybul insay Latin bət di bəku bəku pipul dən nə bin ebul fə əndastand am. 'Di fəs edishon we dən print fə di Nyu Testament insay Grik bin kəmət insay 1516 frəm di Froben mashin. Na Desiderius Erasmus bin kəmpilayt am bay di sməl Grik manuskrip dən we dən jəs rayt, əl na di Bayzantin tradishon, [na fayv ə siks let manuskrip dən nəmə we dən rayt frəm di ia 1900 to di ia 1300 ən dən bin de si dən as tin dən we nə important pas di wan dən we bin de trade (rd)]. na in an, we i bin dən bay we i translet frəm di Vulgate pat dən we i bin translet fə nə bin get Grik təks. I bin mek 4 edishon dən fə di təks leta. Irasmus na bin Roman Katolik we bin rili lək fə wəship God, bət di we aw i bin lək di tradishon we dən bin de rayt bət di Bayzantin Grik buk dən we bin de da təm de pas di wan we bin de insay di Latin Vulgate, bin mek səm bigman dən na in Chəch bin de tink se i de tink.

Textus Receptus

'Di fōs edishōn wit kritikal aparet (variant ridin insay manuskrip) na di printa Rōbot

Estien we kōmōt na Paris bin mek am insay 1550. Di kayn tēks we dēn print na dis edishōn en insay di wan dēn we Erasmus bin print, dēn bin kam fō no am as di Textus Receptus (Latin fō 'received text'), na nem we dēn gi am insay di Elzevier edishōn we dēn mek insay 1633, we dēn kōl am di tēks 'nunc ab omnibus receptum' ('ɔlman dōn get naw'). Na pan am, di Chōch dēn fō di Protestant Rifōmeshōn bin bays dēn transleshōn insay di langwej dēn we pipul dēn kin tōk, lēk di King James Version.

'We dēn fēn ol manuscripts, lēk di Codex Sinaiticus en di Codex Vaticanus, bin mek masta sabi bukman dēn chenj di we aw dēn tink bōt dis tēks. Di kritikal ədyushōn we Karl Lachmann bin mek insay 1831, we kōmōt frōm manuskrip dēn we dēn rayt insay di ia 400 en bifo dat, na fō sho mō se dēn fō dōn rijekt di Textus Receptus. Leta krichō tēks dēn de bays pan ɔda risach we masta sabi bukman dēn dōn fēn en fō fēn papyrus fragment dēn we sōm kes dēn de insay sōm dikēd ia frōm di tēm we dēn mek di Nyu Testament raytin dēn. Na bikōs ɔf dēn tin ya, dēn dōn mek klos to ɔl di transleshōn dēn we dēn dōn translet ɔ rivyuz di ol transleshōn dēn tide, fō pas wan ɔndred ia, pan ɔl we sōm pipul dēn, we sōm pan dēn bin de biēn di transleshōn dēn we bin de insay di tēm we di Protestant Rifōmeshōn bin de, stil lēk di Textus Receptus ɔ di sem kayn 'Byzantine Majority Text'.

Ωda fōstēm transleshōn dēn fō di Baybul bin de insay Aminian, Jōjian, en Itiopik, Slavik, en Gotik.'

Insay di 14 en 15 sentiwd, di Roman Katolik Chōch bin ivin ban fō mek dēn pablish dēn lēk aw di British Empaya bin du.

Translating Into The Language Of The Common Man

Di fōs Yuropean transleshōn fō di Baybul bin de insay Inglish insay 1382.

1382 AD - Wycliffe

Di fōs komplit Inglish transleshōn fō di Baybul na frōm di Latin Vulgate we Jōn Wiklif en di wan dēn we de fala am. I bin sen pricha dēn we bin de waka waka, we nem Lollards, ɔlsay na Ingland we bin mek pipul dēn bigin fō chenj di we aw Gōd want.'³⁴ Di wok we Wiklif bin du bin de fō 200 ia mō ɔ smōl bifo Luther ɔ Tyndale in wok. Den bin kōndēm ɔl di wok dēn we Wiklif bin du na di Kaōnsil na Flōrens insay 1415.

1408 Kaōnsil na Oxford

Dis kaōnsil bin ban fō translet di Baybul insay di langwej we dēn de tōk pas di wan we di Chōch get fō du dat.

1454-1456 - Guttenburg

Di akses to di Baybul bin rili bøku bikøs Guttenburg bin mek di printin mashin.

1525 - Tyndale in Baybul

Tyndale in Inglish transleshon fo di Nyu Testament den mek am from Erasmus in Griek teks en kɔmpia am to di Vulgate. Insay 1536, den bin kil Tindel.

1534 - Luther in Baybul

Bay dis tem, Luther bin don translet di wan ol Baybul insay Jaman (i bin don di Nyu Testament fos). Den bin pul wan veshon insay 1541 na Witenbeg. We Luther bin de translet di Ol Testament, i no bin put di Apokrifa insay di kanon. I bin gi moni bak to som Nyu Testament buk den pas oda wan den, bikos i bin tek Jems, Jud, Ibru, en Reveleshon as pipul den we no important.

1535 Mayls Køvdel

Køvdel, di fos Protestant Bisop na Eksita, bin pul in Inglish Baybul transleshon, we den translet from Latin en Jaman.

1539 Di Gret Baybul

Den kin kol am bak Kromwel in Baybul, na di fos Inglish Baybul we den bin alaw fo yuz na publik na choch den. Den bin rivays am insay 1561 en da tem de den bin de kol am di Bisop in Baybul.

1557 Geneva Bible

Na di onli Nyu Testament transleshon we den bin pul insay Meri Tudj in tem, i go mos bi se na di Baybul we Shekspia bin rid, en i bin stil bi di famili Baybul na Ingland te to di Sivil Wo (1642). Den bin sheb di teks to vas den fo di fostem insay eni Inglish Baybul.

1610 Katolik Baybul

Den bin pul wan Katolik Inglish transleshon fo di Ol Testament. Bifo dis tem, den bin don translet wan Nyu Testament na Rayms, en som pipul den bin tok se Kiñ Jems get det fo am.

1611 King James (Authorized Version)

Na King James bin komishon di Inglish Baybul transleshon we bøku pipul den sabi en i bin put di Apokrifa as apendiks. "Jems bin gi di translate den instrukshon den we den bin want fo mek sho se di nyu veshon go gri wit di choch en i go sho di episkopal strokcho we di Choch of Ingland get en di biliv we i biliv pan wan odinet prist

[Daniell 2003, p. 438]. Na 47 masta sabi bukman dən bin du di transleshon, en dən oł na bin məmba dən na di Choch ɔf Ingland [Daniell 2003, p. 436]." 34a Bikos na Kiŋ Jems bin gi am di rayt fō du am, dən bin kam fō no am as di Baybul we dən alaw.

1885 Rivays Veshon

1901 Amerikan Stəndad Veshon

1946 Rivays Stəndad Veshon

Dis Veshon na riwod fō di fōs Inglish transleshon dən, we de tek di mədan idiom dən fō tek di ol langwej. Dən bin translet di Apokrifa so insay 1957, en wan Katolik we fō di RSV bin kəmət insay 1966. Di Nyu Rivays Stəndad Veshon bin kəmət insay 1998.

1978 Nyu Intanəshənal Veshon

Dis transleshon, we Ivanjelikal dən mek en we abop dairekt pan di ɔrijinal langwej dən, bin dən afta we dən dən stədi fō pas tu dikos.

1982 Nyu King Jems Veshon

Nəto nyu transleshon - jəs rivishon fō di King Jems Veshon to mo mədan Inglish, so wit di sem wiked tin dən we di KJV get

1988 Nyu Rivays Stəndad Veshon

Dis veshon insist pan langwej we nə de tek uman en man en na wan kəmiti we get Protestant en Katolik masta sabi bukman dən bin mek am, en wan Ju masta sabi bukman bin get bak. 35

1995 God in Word to di Neshon dən (GWT)

GOD IN WORD de yuz wan langwej transleshon we -- we fiba di transleshon we bəku pipul dən gri wit we mishənari translateo dən de yuz əlsay na di wəl tide. Dis dən mek i kin rid izi wan, i kin kərek̄t insay di Baybul, en i kin tək bət di minin we di Baybul want klia wan en natin nə de fō du pas eni ɔda Inglish transleshon. 36

2001 Inglish Stəndad Veshon (ESV)

Difren fr̄om bəku mədan parafræz dəm, we de fala di Dynamic Equivalence (DE) we, di ESV 'de tray as fa as i pɔsibul fō kapchə di presis wəd dəm fō di ɔrijinal təks en in yon stayl fō eni Baybul rayta.' . So, in gol na fō mek,

wan 'wəd-fə-wəd' ədyushon. Di ɔrijinal langwej teks dən we dən yuz fə di projek na di Masoretic teks fə di Ol Testament, Biblia Hebraica Stuttgartensia (1983 - 2nd Ed.), en fə di Nyu Testament,

Di Grik Nyu Testament (1993 - 4th ed. UBS) en Novum Testamentum Graece (Nestle/Aland - 27th ed.) we dən mek wit di Baybul. Di English rendishon fə dis nyu veshon tan lək di RSV we dən mek insay 1971, we dən pul di fri element dən we de insay da transleshon de. 37

No pafekt transleshon fə di Baybul.

- A. Di wan dən we de translet di Baybul nəto Gəd in inspekshon.
- B. Na di ɔrijinal ɔtograf dən nəmə na Gəd inspekt dən
- C. ɔl di veshon dən get wiked tin dən en difrens dən.
- D. Transletə dən kin briq pəsin in yon bias to dən transleshon.

I fayn fə rid fəs frəm di sem veshon bət nəto jəs. If fə egzampul, yu rid mə di NKJV (Byzantine famili, Byzantine type, en Modified literal theory) yu go si se i fayn fə rid bak di NASV (Alexandrian o Western famili, Westcott-Hort tayp, en di Modified literal o di NIV (Alexandrian, Westcott-Hort tayp en Dynamic Equivalence tiori). Pan oł we di NIV izi fə rid i de yuz di less reliable Dynamic Equivalence translation theory we na mə subjektiv en prone to paraphrasing

Weaknesses In Translations

King James Version 38

Insay di fəs 17th sentiwd bəku rilijon strech bin de apin: Katolik vs. Anglikan di Prelate Pati vs. di Puritan dən Kalvinist dən vs. di Non-Kalvinist tiololian dən en bəku ɔda kayn kənflikt dən we dən translet bin de du, bin kam wit dən wok fə translet en rivyu dən difren rilijon bakgron en di we aw pipul dən de bisin bət ɔda pipul dən Infakt, iləksef transletə tek tem, o aw i ɔnes en i bisin bət ɔda pipul dən, o i tray fə bi pəsin we nə de tek wan pəsin bəte pas ɔda pəsin , di we aw i de bisin bət ɔda pipul dən en di tin dən we i biliv go stil afəkt in wok to səm kayn we we pəsin go notis. Fə egzampul, səm pat dən na di KJV sho klia wan se di we aw di Kalvin bin de tink.

#1 --- Insay Di Aposul Dən Wok [Akt] 2: 47 di KJV rid se, 'En di Masta de ad to di chəch evride di wan dən we fə sev.' Di rial Grik verb fəm ya na: 'di wan dən we dən de sev.' Di riwəd we dən yuz di KJV (frəm 'are' to 'should be') na səntin we səm masta sabi bukman dən fil se i de sho di tichin dən bət iləkshon en fə disayd bifo tem.

#2 --- Insay Galeshya 5: 17 di KJV rid se: '...so dat una nə go ebul fə du di tin dən we una bin want.' Dis patikyula verb de insay di Subjunctive Mood insay di Grik teks; so, na kəndishonāl stetment, nəto absolob stetment! I kərəkt transleshon go bi, 'so dat yu nə go du...' We yu nə translet dis verb fəm kərəkt wan di KJV min se yu nə get fridəm fə disayd fə du səntin, we na ɔda strəng Kalvinist tichin.

#3 --- Insay Di Ibru Pipul Dən 6: 6 di KJV rid se, 'If dən go fədəm.' Di wəd 'if' nə de insay di fəs Grik teks; na di KJV transletə dən dən ad am. Di teks rili rid se, 'en we i dən fədəm.' Dis na stetment fə absolut fakt, yet di KJV

translets dən dən chenj am to kondishonal stement. We dən mek am mə hypothetical, di implikashon de ləf wit di rida se di stement nə go bi at best, so dat de səpət di Calvinistic doktrin we nem The Eternal Security of the Believer ɔ 'Once Saved, Always Saved' (di 'P' insay TULIP tioloji - -- Di Sent dən we de kontinyu fə bia).

#4 --- Insay Di Ibru Pipul Dən 10: 38 di KJV rid se, 'Naw di pəsin we de du wetin rayt go liv bay fet; bət if ənibədi tən bak, mi sol nə go gladi fə am.' Dən dən ad di wəd dən 'əni man' to di təks. Di rial səbjekt fə di verb 'draw bak' na 'di jəs man.' Bət di wan dən we de səpət Kalvin nə biliv se di 'jəs man' kin go bak afta we i dən kam nia, so dən chenj di wəd dən na di vas fə mek i sho dən lay lay tichin mə. Di korekt ridin fə di vas na: '...bət if i dro bak,' wit di antecedent fə 'in' bi 'di jəs man.'

#5 --- Sevin pasej dən de usay di KJV get di wəd 'be converted' (Passive Voice), we dən verb ya rili de na di Aktiv Voys. Dis kin chenj di minin fə di verb. Bifo di pəsin we de du di akshon we di verb de du, di akshon we di verb de du na di pəsin. Di pipul dən we bin de səpət di Kalvin bin biliv se mətalman nə de chenj fə chenj. Dən bin akt di pəsin frəm əda say: Di Oli Spirit. So, if Gəd bin disayd fə sev yu, yu bin sev ilək wetin yu want pan di kes. Dis na di 'mi' na TULIP tioloji --- Irresistible Grace of God. Di Apəsul Dən Wok [Akt] 3: 19 na əgzampul fə dis tichin manipuleshən fə di təks.

New International Version 39

As di NIV translets dənsef gri fri wan, dis transleshən nə get wiked ən fəlt dən. Wan pan di big problem dən de kəmot frəm in filəsofi fə transleshən (Dynamic Equivalence). Di men tin we dis problem get na: We pəsin ləf fə tray fə translet di tru tru wəd fə wəd, ən bifo dat, i de tray fə gi di məsej we de insay di təks, di denja kin de əltem fə mek di translets dən nə əndastand da məsej de gud gud wan, . ən so dən translet di vas di rayt we we dən translet.

Ləta Fə Rom 1: 17 na pafəkt əgzampul fə dis. Di NIV rid se, 'Bikəs insay di gud nyuz de sho se Gəd de du wetin rayt, ən Gəd de du wetin rayt we pəsin get fet frəm di fəs təm te to di las təm.' Bəku pipul dən bin de kray fə dis translets dat di translets dən bin fil se dən fə put di mə rial 'frəm fet to fet' insay wan futnot insay dən leta edishən dən.

#1 --- Ləta Fə Efisəs 1: 13 ləf di impresshən na bəku pipul dən maynd se pəsin 'inklud insay Krays' di təm we i yəri 'di wəd fə tru,' ən se dən kin sial am afta dat wit di Oli Spirit we i biliv. Di wəd dən we de ya rili ənaful ən fə tru, i min di tichin bət sev bay fet nəmə, we na dairekt kəntradikshən wit dən kayn vas dən lək Gal. 3: 27 ən Di Apəsul Dən Wok [Akt] 2: 38 .

#2 --- Səntəm Sam 51: 5 na wan pan di pat dən we dən kin kəndəm pas əl na di NIV: 'Fə tru, a dən sin frəm we dən bən mi, a dən sin frəm di təm we mi mama get bele.' I tan lək se dis de tich klia wan di lay lay tichin bət 'sin we dən get frəm dən mama ən papa' (ɔ 'sin we dən bin dən sin'), we inəf dən mek pipul dən de du lay lay tin dən lək fə baptayz bebi.

#3 --- Leta Fo Rom 10: 10 insay di NIV se, 'Bikos na wit yu at yu biliv en yu de du wetin rayt, en na wit yu mot yu de konfes en sev.' Jos lek #1 we de op, i tan lek se dis min fo justify en sev na di poynf fo konfes fet, apat from fo obe. In point of fact, di verb 'are' no de insay di Grik teks ya; na di prepozishon eis we min 'to.' Don bak, if posin notis di konteks fo di vas den we de rawnd am, i go si klia wan se di verb den we de tok bot sev en no shem na fiuja tem. Ol dis de sho klia wan se den kin antisipat den tin ya tru konfeshon en biliv/fet, en den no don get am yet.

#4 --- Fos Leta Fo Koint 13: 10 insay di NIV rid se, 'Bot we pafekt kam, di wan we no pafekt no de igen.' Dis pat rili se, 'Bot we wetin pafekt kam' o 'we di pafekt tin kam.' Di wod 'pafekt' we den yuz na di NIV, boku pipul den fil se i tu jeneral en no spesial en i don opin di domot fo di intapriteshon se di tem fo mirekul en langwej no pas yet.

#5 --- Sontende, futnot kin mek di posin we de rid wan patikyula veshon konfyus. Dis na di tin we apin insay wan futnot fo Fos Leta To Timoti 3: 11 . We Pol de tok bot dikon den, i rayt se, 'den wef den fo bi....' Insay wan futnot, di NIV se, 'O: 'dikon uman den.' Di Grik wod fo 'dikon,' we difren from di wod fo 'wef,' no yuz am na dis vas! Fo sho insay wan futnot se Pol de tok bot dikon uman den insay dis vas, pas fo tok bot dikon den wef den, dat kin rili mek di wan we de rid di buk ful.

Di Baybul we De Alayv 40

Lek eni tray we posin we jos tray fo du, dis wok ful-op wit som wiked en folt den we de sho klia wan. Bifo posin yuz di Livin Baybul (o eni veshon, fo dat), i fo mek i no bot den tin ya we no izi fo am. #1 --- Kenneth Taylor na premillennial, en bikos di LB de sho in yon biliv (as insef admit), i get boku klia premillennial renderings. Fo egzampul, notis den tin ya: [na wan nomo de insay dis stodi (rd)]

II Timoti 4: 1 --- 'En so a rili beg una bifo God en bifo Krays Jizos --- we go jos di wan den we de alayv somde.' en di wan den we don day we i apia fo mek in kinjdom.' Na di biliv we di pipul den we bin de bifo di mileniom biliv se di Masta no don mek in kinjdom yet. Di choch na jos 'afta-tink,' we na fo shot tem te Krays kam bak na di wol fo mek in kinjdom, en da tem de I go rul na Jeruselем fo 1000 ia.

#2 --- Di Livin Baybul de promot di tichin bot di fos sin. Fo egzampul, Sam 51: 5 get di sem probleem we de na di NIV. Di LB rid se, 'Bot den bon mi as posin we de sin, yes, from di tem we mi mama get bele.' Insay Leta Fo Efisios 2: 3 i mek Pol se, 'Wi bigin bad, den bon wi wit bad abit, en wi bin de onda God in wamat jos lek olman.'

#3 --- Den de promot di tichin fo 'fet nomo' na di Livin Baybul. Leta Fo Rom 4: 12 se, 'Na fet nomo Ebraam bin get fo gladi fo am.' Dis we aw pipul den de tink no go gri wit Jems 2: 21-24 . Dis biliv we i biliv se posin go sev bay fet nomo don mek i no translet Leta Fo Kolese 1: 23 di roq we: '...di wangren kondishon na fo mek una biliv di Trut gud gud wan.'

#4 --- Insay Mak 1: 4 dən tək bət baptizim na di LB as ‘pəblik aŋcənsmənt fə dən disayd fə tən dən bak pan sin,’ pas fə se na fə ‘fəgiv sin,’ lək di ɔrijinal təks du. Dən eksplen di ‘wata’ we de na Jən 3: 5 insay wan futnot dis we: ‘Səm pipul dən tink se dis min fə baptayz na wata.’ di aktual minin, i se, na dat i de rifer to ‘di nəmal prəses we dən de si we dən de bən mətalman’ (dat na, di amniotic fluid dəm). Insay Pita In Fəs Ləta 3: 21 Taylor rayt se, ‘We wi baptayz, wi de sho se wi dən sev.’ Dis min se wi dən ɔlredi sev en wi jəs baptayz fə sho am.

#5 --- Insay Fəs Ləta Fə Kərint 6: 12 di Livin Baybul rid se, ‘A kin du ənitin we a want if Krays nə se nə.’ Martin Luther bin kəntinyu fə tək bak se ‘Wi kin du ənitin we di Baybul nə se.’ In ən Zwingli bin de agyu bət dis kwəstyon bad bad wan.

New American Standard Bible 41

#1 --- Səm pipul dən fil se di NASB de sho wan pəmiəns pəmiəns insay səm pat dən na di Skripchə. Fə egzampul: Ayzaya 2: 2 ən Mayka 4: 1 rid se, ‘Naw i go bi se insay di las dez, di mawnten na PAPA GƏD in os go tinap as di edman fə di mawnten dən ən i go es əp pas di il dən ; ən əl di neshən dən go rən go de.’ Di wəd ‘as’ nə rili de insay di təks; na di wəd ‘on’ (we di NASB admit insay wan futnot na əl tu di ples dən). Səm pipul dən dən si dis as səntin we de sho se dən bin de tek wan pəsin bətə pas əda pipul dən bifo di wan ol ia.

Apat frəm dat, we di wəd ‘genea’ (we min ‘wan jənəreshən fə mətalman’) kəmət, bəku təm di NASB go put insay wan futnot wan əda minin fə ‘res.’ Mak 13: 30 se, ‘Fə tru, a de təl una se dis jənəreshən nə go pas te əl dən tin ya apin.’ Di tin we di futnot min na dat, na ya dən rili want di Ju pipul dən.

[NOTE: Wan fə tek təm əltəm wit marginal not en əlternativ ridin. Pan əl we bəku pan dən tin ya gud, nəto əltəm pəsin kin abop pan dən əl. Məmbə se dən tin ya na tin dən we pipul dən we jəs de tink ən we dən de tink bət, ən pan əl we dən kin kərəkt 99 pan 100 təm, da ‘magin of error’ de əltəm.]

#2 --- Lək bəku transleshən en vəshən dən fə di Baybul , di NASB dən fədəm na di trap fə tray fə eksplen, pas fə translət, Fəs Ləta Fə Kərint 7: 36-38. Dən dən ad di wəd ‘dəta’ to di wəd ‘vajin,’ ən dis dən sho se dən biliv se di vas de tək bət papa ən gyal pikin. Fə mek dən gladi na dat, dən dən put di wəd ‘dəta’ wit italiks, ən dis de sho se dis wəd nə de insay di fəs fəstəm təks, bət na di wan dən we translət ad am. Wan əda egzampul fə intaprit instead fə translət de na Fəs Ləta Fə Kərint 2: 13 ... ‘fə miks spiritual tin dən wit spiritual wəd dən.’ Agen, di NASB de yuz italiks fə sho wəd dən we dən dən ad to di təks. Pan əl we di we aw dən əndəstand dən vas dən ya kin rili kərəkt, pan əl dat, dən na intapriteshən, ən nəto simpul, we dən nə kəmət bət transleshən dən. Dis de mek i bi mo kəmət pas fə translət.

#3 --- taims de we wan Grik wəd o fraiz kin get mo dan wan minin. Di NASB dən mek dis təm nə mek dis nə klia bay we dən kin əltəm translət wan patikyla Grik wəd wit jəs wan Inglish wəd. Jəs lək aw fə rend wan Grik wəd we get bəku bəku Inglish wəd dən kin mek pipul dən kənfyus (lək di KJV), na so bak dən kin mek əni vayriet nə de atəl fə mek pipul dən kənfyus insay səm kes dən. Fə egzampul di wəd ‘sarx’ de kənsistentli translət ‘flesh’ insay di NASB, pan əl we Pəl insay in raytin dən de yuz dis wəd insay səm difrən sens dən. Insay Ləta Fə Rom 3: 20 ən 4: 1, dən kin yuz am fə tək bət di bədi we de na di bədi. Bət insay Ləta Fə Rom 8: 4, i yuz am fə sho di say we pəsin in

sin dən lək (dat na, wan bədi pas bədi bədi). We pəsin pik difrən wəd dən, səntəm pəsin go ebul fə sho dis difrens bətə.

#4 --- Əda təm dən de we di NASB go rənd tu difrən Grik wəd dən wit jəs wan Inglish wəd, so dat go mek pipul dən kənfus. Fə əgzampul: Di wəd 'abolish' de na əl tu di Matyu 5: 17 ('Nətink se a kam fə pul di lə ə di prəfət dən; a nə kam fə abolish, bət fə fulfil') ən Ləta Fə Efisəs 2: 15 ('...Bay abolishing in in flesh di enmity, we na di lə fə kəmandmənt dən we de insay ədinans...'). Dis na tu difrən Grik wəd dən, bət dis difrens dən ləs pan di wan we de rid bay we dən yuz wan Inglish wəd nəmə. Dis we aw dən nə de sho difrens dən mek səm pipul dən tək bak se dən tu pat dən ya kin rili agens dənsəf, we infakt dən nə kin du dat.

Na di sem kayn problem de apin na di KJV na Galeshians 6: 2, 5 usay dən de yuz di wəd 'burden' na əl tu di vas dən ('Bear ye one another's burdens' 'Evri man go bia in yon lod '). Dis na rili tu difrən Grik wəd dən. Di NIV ən NASB, ən əda transleshən dən, dən kərəkt dis bay we dən translet di fəs wəd as 'Burden' ən di səkən wəd as 'lod.' Di NASB, lək bəku transleshən dən, dənsəf nə ebul fə mek difrens na Jən 21: 15-17 bitwin di wəd dən 'Agapao' ən 'Phileo,' dən əl tu de insay di təks. I de translet əl tu di wəd dən as 'lov,' ən we i de du dat, i de mis di tru minin fə dis important chenj bitwin Jizəs ən Pita.

#5 --- Di NASB nə kənsistent insay in yus fə 'KJV pronəm' versus di wan dən na 20th sentinari Amerika. Pronəm dən lək 'Yu,' 'Tin,' 'dən, 'dən de kip dən na di Sam dən, insay prea, ə ənitəm we pəsin de adres di gəd. Bət, dən kin drəp dən tin ya na di mətalman we de na di təks fə di mə kəmən 'yu' ən 'yu.' We dən kəntinyu fə yuz dən ol ol tin dən ya na səm say dən na di Baybul, di NASB kin kər di iləshən se dən wəd ya na səm kayn we 'əli,' we infakt dən nə bin əva mek dis kayn difrens na di pronəm dən insay di fəs Ibru ə Grik ... Ə ivin insay di KJV, fə dat mata!

Nyu Wol Transleshən 42

#1 --- Di Jiova Witnes dən nə gri se Gəd dən mek difrən agriment ə testament fə in pipul dən. So, dən de agens di aidia fə wan 'ol' agriment (testament) ən wan 'nyu' wan. Bəku pan dən tichin dən stil de bays pan di raytin dən we wi kəl di 'Old Testament,' fə di simpul rizin we mek dən nə biliv se dən dən tek in ples (ə fulfil) bay wan nyu agriment (testament). Fə dis rizin, dən nə gri fə pik di tu pat dən na di Baybul as di 'Old Testament' ən di 'New Testament.' Bifo dat, dən kin kəl dən 'di Ibru-Aramaik skripchə dən' ən 'di Kristian Grik Skripchə dən.' I intrestin fə no, bət, dən dən fel fə kənsistəns insay dis stand ivin insay dən yon transleshən. Insay Səkən Ləta Fə Kərint 3: 14 di NWT tək bət 'rid di ol agriment.' 'Nyu Kəvinant' ən 'Fəma Kəvinant' dən əl tu de na Ibru 9: 15; ən 'midya fə nyu agriment' de na Ibru 12:24, jəs fə tək bət səm əgzampul dən.

#2 --- Ivin if di Jiova Witnes dən gri se di wəd 'Jehovah' na mispronunciation of the tetragrammaton (we min 'we get 4 ləta' -- wan rəfrəns to yhwh), dən stil de insist se dis na Gəd in tru nem ən dat dən fə yuz am nəmə.

insist se di orijinal skripchə dən dən 'tamper wit' insay di divayn nem, dən de yuz di nem 'Jioval' nəmə insay əl tu di OT ən NT. 'yhwh' apia 6828 təm insay di OT, bət na di NWT di wəd 'Jehovah' apia 6973 (wan əda 145 əkəreshən). 'Yhwh' nə əva apia na di NT, ən yet di NWT de yuz 'Jehovah' 237 təm insay di NT.

Notis --- Dən kin apil to Jən 17: 6, 26 as dən jəstis fə put bəku empəshment pan dis nem: ‘A dən sho yu nem to di man dən we yu gi mi kəmət na di wəl’ ‘en a dən deklare to dən yu nem, en a go deklare am’ (kjv). Dis ‘nem’ dem biliv se na ‘Jehovah.’

#3 --- Wit di kənsept fə di Triniti, di Jiova Witnes dən no biliv se di Oli Spirit na pəsin/bi. Insay dən not dən, we de apia na di ənd pan di NWT, dən rayt se, ‘Di Oli Spirit nəto pəsin na əvin wit Gəd en Krays’ ‘Na aktif fəs, nəto pəsin.’ As a rizulyt of dən biliv se na jəs ‘ənaji frəm Gəd,’ en nəto divayn biin, di wəd dən ‘oli spirit’ no de eva kapitayl insay di NWT.

#4 --- Di Jiova Witnes dənsəf no biliv di gəd we Jizəs Krays de. Dən de tich ‘Gəd in Pikin, en na Jiova nəmə bin de bifo am.’ Dən rayt mə se, ‘Di pikin no fayn pas di Papa bifo en afta i kam na di wəl.’ Gəd en Krays na ‘wan’ nəmə insay di səns fə man en uman dən we dən de se na ‘wan.’ Dən de ‘əltəm insay kəmplit wanwəd,’ bət fə tru, dən no ikwal! Dis biliv dən fən in we fə go insay di NWT na bəku say dən.

In Kolosian 1: 16-17 Dən dən ad di wəd ‘cda’ to di təks wan totel fə 4 təm fə sho se Jizəs na jəs wan pan bəku ‘cda’ dən mek tin dən.

In Taytəs 2: 13 Di NWT rayt se, ‘Wi de wet fə di gladi gladi op en gloriful manifestəshən fə di Gret Gəd en di Sevyo fə wi, Krays Jizəs.’ Sekən Pita 1: 1 se, ‘Di rayt we wi Gəd en di Seviə Jizəs Krays get.’ Insay dən tu pat dən ya, dən dən ad di difrən atikul dən we dən kəl ‘The’ to the text fə mek wan separeshən bitwin Gəd en Jizəs. Fə tru, di skripchə rili tək bət Jizəs as ‘wi Gəd en Seviə.’ Di Jiova Witnes dən no biliv se Jizəs na di fəs wan, en dis de tray fə mek difrəns bitwin di tu pipul dən.

John 1: 1 rid, insay di NWT, ‘In di biginin di wəd bin de, en di wəd bin de wit Gəd, en di wəd na bin gəd.’ VS. 14 se Jizəs bin ‘ful wit gudnəs en trut we no fit fə du wetin i want en tru.’ Dis de tich klia wan di we aw pipul dən de tink bət politiks; Jizəs en Gəd nəto wan, bət Jizəs na jəs ‘wan Gəd,’ we di Gəd (Jova) dən gi am fayn fayn wan!!

#5 --- Insay di NWT di ‘krəs’ dən kəl am ‘təcho stek’ (Matyu 10:38; 27:32), en pas fə bi ‘krus’ pan am, di NWT se Jizəs na bin ‘Impaled’ pan wan stek (Lyuk 23: 21 ... ‘dən bigin fə ala, se, ‘I no important am! Impale am!’).

Kəmənt pan cda Baybul dən 43

Nyu Amerikan Baybul

Frəm di ərijinal Griķ (nt); Rivishən fə Kənfrateniti vəshən (we dən bays pan Latin Vulgate) na di OT. Di Katolik Kəməti bin tək to di Protestant dən na di las stej dən. mə kənsavaytiv pas JB bət introdukshən to səkshən dən en to wan wan buk dən ‘Moderately Liberal in Tone’ (Kubo en Specht, p. 164). Di fəmat difrən wit di pəblisha.

Today's English version (gud nyus baibul)

from di orijinal. NT bay wan man, we wan komiti dən gri fə. Aim patikyula pan Inglish - AS – wan sekən - langwej ɔdiens en di wan dən we no get bətə fəmal ɛdyukeshən. Achieve in gol wel - rili rid, gud fomat. Translet dinamik gud bot nəto dipendabl fə dip stədi if dən yuz am bay insəf.

Nyu Inglish Baybul

Frəm di ɔrijinal bay wan intadinomineshənal British Komiti. Exciting literary styl, rili rid bot wit difren British flawa en idiom. Ekselent fə nə-chəch. Di komət we dən komət na di fəs təks en tuməs fridəm insay səm rəndəreshən dən de mek i nə de dipen as stədi Baybul.

jb Phillips' transleshon

from di orijinal bot definitely wan paraphrase we JB Phillips rayt, wan kompit Griek skola. Mə pas eni ɔda wan, de mek di Baybul 'layv' fə pipul dən we lan buk o we sabi buk, pan ol we na British ekspreʃən. nə de rid lək transleshən. Provok nyu insayt en ɔndastandin we fə, bot, fə chek wit mə literal transleshən en bay dip stədi. Ekselent fə di pəsin we lan buk, we nə de na chəch en bak di Kristian we de tink.

Amplified Bible

Amplified Bible we dən du frəm di ɔrijinal wan dən. nəto tru tru transleshən o paraphrase. Dis kayn vəshən de gi rida dən pəsibul rəndəreshən o intapriteshən en kin ep fə stədi o dip ɔndastandin. Bot, di wan dən we de yuz am fə no se di fəs pəsin we rayt di buk bin get wan minin na in maynd, we dən dən disayd bay di kontəks en usay dən de yuz am na da langwej de, nəto wi yon preferəns o wi whim. Dən nə fə tek dən vəshən ya fə tek di ples fə di wan dən we get responsibiliti fə du dip stədi.'

Gəd in Wəd Transleshən 44

gwt na wan pan di nəmba we de gro pan nyu transleshən dən fə di Baybul we de yuz wan we fə paraphrasing we go pas di aim fə wan klin (literal) transleshən, we kin mek i nə ɔndastand, we dən nə ɔndastand di wəd dən en mek wan transleshən we . I de eksplen bak di Skripchə dən. Den kin agyu se dis proses ful-ɔp wit denja, as di pasej kin ikwal fə misəf.

Di sməl wiked tin dəm we de na di transleshən dəm we wi dən tək bot ɔp fə mek yu want fə mek yu want fə wok tranga wan na yu Baybul stədi.

Examin di konteks fə di pasej en ascertain if i konflikt wit ɔda skripchə. Rid transleshən frəm difren Griek famili en təks en usay a de difrens de sho us mə nia fə sho di intent fə di ɔrijinal langwej.

Summary and Conclusion

Dis stödi dən sho di problem dən we de fə translet di ol langwej dən insay di langwej dən we di komon man de tək. I fə klia se dən masta sabi bukman dən we bin de trade trade bin get bəku bəku tin dən we dən bin no bət di langwej dən we dən bin de tək trade trade. Di wan dən we gi dən layf so dat əl pipul dən go get di chans fə rid en no se Gəd in Wəd bin rili dediket. Wi get bəku det fə tel dən tenki. As tem de go langwej dən kin chenj ən wi əndastandin bot wəd, frez ən idiom fə dən ol langwej dən ya kin bəte. Discovery of a ever-increasing nomba of manuscripts, cursives en fragments of

30 both sekular en sakred raitin som of dem predet wi earliest kopi dem big wan ep enhans wi andastandin of di idioms of a langwej. Dən nyu tin ya we dən dən fən, dən nid fə korekt di təks lək əl di wan dən we bin de trade.

Əl di transleshən dən tan lək se dən get səm transleshən mistek dən bikəs dən no get no ə dən yon bias. So, fə avəyd fə trop insay əda pəsin in bias, pəsin fə rid ən stödi from Baybul dən we dən translet from difren təks famili dən, təks tayp dən en difren transleshən tiori dən ən we dən wit sməl intapriteshən as prektikal fə gi di ɔrijinal məsej. Transleshən we wan komiti we get masta sabi bukman dən we get difren bakgron en biliv fə lək pas transleshən bay wan wan pipul dən as komiti dən kin lək fə ɔfset pəsin in bias, bət komiti dən we get man dən we komot na di sem bakgron difren sməl from wan wan translets dən.

Wi əl kin intaprit di Baybul əl tu?

Wan pan di pawaful wəpən dən na Setan in arsenal fə mek di gud nyus bət Jizəs no wok ən di we aw in kiñdəm de skata fə tru, na fə mek pipul dən no get wanwəd. We di wan dən we no biliv de luk pan wan divayd Chəch fə wi Masta Jizəs Krays, dən stop ən dən de provok se, 'Wetin mek wi fə biliv wetin den pipul dən de tray fə tel wi? Afta əl, dən no ebul fə get wanwəd bitwin dənsef. Den kin agyu bət dis ən dən no gri bət dat. Den kin mit na difren bildin dən rayt akədin to di striit from dənsef, ən dən kin go bifə bət dən biznes lək di tu no ivin de.' So, di wan dən we no biliv di trut kontinyu fə tək se, 'Kristianiti fə bi riliçən we no get pawa. Den no ebul ivin fə mek dən biliva dən get wanwəd, ən dən no go ebul fə gi ansa to ansa dən we di əda pipul dən na di wəl nid.' If you yes dən opin, yu dən yeri dən kayn ekskyuz dən de--ən dən de ekskyuz--fə no chek wetin di Skripchə dən bət Kristian riliçən en bət Jizəs. Bət dən stil de sting wi we biliv bikəs, yu si, wan gren trut de de.

Yunivali, wi we de luk to Jizəs Krays as Masta ən Seviç, dən sheb. Wi no de gri wit wetin dən se. Səntende wi kin fus ən bəku tem wi kin fet bət riliçən biznes en bət spiritual tin dən. If you tray da divishən de fa inof bak to in rut, yu go bak to di rather simpul fact se fə tək tru, wi jəs no ebul fə gri bət di Baybul. Naw, no to dat ironic? Səntem di Baybul go bi di tin we get valyu pas əl di əda tin dən we wi kin du we wi kin ol di Baybul. Di Baybul na wi link to di rod; I de gi wi di rivyu fə Gəd mə komplit wan pas eni əda tin bət wi. Insay di Baybul wi no bət Gəd in tin dən we Gəd mek, wi no aw Gəd pik pipul dən, ən from da pipul dən de, Gəd briç Jizəs kam na dis wəl. Di Baybul na wi spiritual gaydbuk, na wi rod map fə go na evin. Na wi in-han rivyu fə Gəd in maynd. Di Baybul rili wəndaful!

Yet, at di sem taim if di trut bi tel, di baibul na di fokal point fo wi divishon. I tan lək se wi no ebul fə ivin gri bət wetin dis buk bi. Dən wi kin get problem fə gri pan wetin i se. Wetin mek na dat? Enitin de we wi go ebul fə du bət am? Wi əl no go ebul fə si di Baybul, wi əl no go ebul fə eksplen di Skripchə di sem? Wel, a go giv you wetin a kol mi praktis ansa, ən di ansa na, 'No hol yu breath?' A et fə saund so pessimist, bət fə tək tru, wi dən bia fə səm sentiment ən sentiwəd dən we wi de tray fə luk di Baybul əl tu ən wi no dən du dat. Ivin bifə di Skripchə bi kançən ən se wi naw kol di Baybul əl kənsolidət, man dən no bin de gri bət

Aw fə eksplen am. A want mek una biliv se Setan go stil kontinyu wit di strong tray we i tray tranga wan fə mek pipul dən no gri bət wetin di Baybul tək. I go bi in nəmba wan prɔyoritet.

Add to di difikulti na di fact se evri pesin kam to di baibul wit som kain preset noshon. Mek wi bi onest abaut am--nobodi kom to di baibul wit blank slet. Evri wan of wi we pik op di wod of God kom wit som bias, wi kom wit som prejudis, and wi kom wit som tichin we wi don risiv fo di past (from eni sos--gud o bad). Yu si, ol dat de na do. A si wan katun, wan likl OneFramed katun, dat kain na di ekstrem pan dis. wan man bin sidon oba in baibul en in uman bin tinap biahain am en i luk lek se, i bin de trai foh intarap am. In kōment we de dōn di katun na, 'No intarap mi naw, oni, a de tray fo fēn wan vas fo bak-ap mi prekōnsept noshon.' If wi ones, bōku pan dat de na di rilijon wōl.

Naw a don se dat, a wan se dis pan positif vein. A biliv se bōku pan di Kristian wōl kin kam nia dēnsēf. A biliv se wi kin klos pas wetin wi de naw pan tin dēn we wi de si di Baybul de tōk, en na wetin wi de du en aw wi de wōship, en wetin wi tek as impōtant en impōtant to dis tin we dēn kōl feloship. Wi no get tem na di spes fo flesh out evri ingridient we go nid fo da kayn kōnsensus de, bot a want wi fo tek jōs sōm tem fo luk sōm pan di bēsis tin dēn fo ep wi fo eksplen di Baybul ol tu.

Step 1- Wetin na di Baybul: Di Baybul tēl wi wetin i bi; I mek sōm klem en di wan we klia pas ol na di wan na frōm Sēken Lēta To Timoti 3: 16. 'Ol di skripchō dēn get Gōd-brij en i fayn fo tich, kōrekt, kōrekt en tren fo du wetin rayt.' Naw pipul, in di wōl fo Kristianiti, dis na di fōs en di praymari fōk na di rod. Di Baybul na Gōd in wōd, o lēk aw i se na di NIV, 'di briz sef we Gōd de blo', o nōto so? Di Baybul absolutli Gōd in wil rivel to man--witout mistek, absolutli infallible--o na jōs sōm loose-knit istri fo wan ol pipul dēn we ful-ōp wit ol kayn fōlklor?

Di wan dēn we ansa bay we dēn se di Baybul na di inspekshon inerrant wōd fo Gōd dōn tek wan big step fo get kōngruēnt we fo si tin bot skripchō bikōs wi dōn get rizin fo get kōngruēnt we fo si tin. If a biliv se dis na Gōd in maynd, den a go fēn am wit evri fayv na mi bi en a go no wetin i se bikōs na di tin we impōtant pas ol, a go lay mi an pan insay dis layf tem. Bot if na di oda say, a no biliv se na dat di Baybul bi, se na jōs sōm lōs-knit kōllēkshon fo raytin dēn, den fo tōk tru, wetin mek a go bisin bot wetin olman de tink bot am?

Yu fo kam togēda wit wetin di Baybul se na. Na di wōd; Na di briz we Gōd de blo. Bot ol na fayn tin, bikōs i dōn tōk se dat stil de lēf di chalenj bitwin di wan dēn we biliv di Baybul bot aw fo eksplen. Insay da sem lēta de to Timoti (Sēken Lēta To Timoti 2: 15) na dis Pōl rayt: 'Du yu best,' i se 'fo prisen yusef to Gōd lēk aw pōsin dōn gri fo. Wan wokman we no nid fo shem en we kōrekt wan fo handle di wōd fo tru.' A lēk da las wōd de, we kōrekt wan de handle di wōd fo trut.' Naw de di hitch ... aw a go kōrekt wan fo handle di wōd? Ol rait, mek wi tink abaut fo or faiv tins we bi rili besik:

1) Flow of Scripture. If a go kōrektli handle di wod, a go kōrekt andastan wetin a kol 'di flow of skripchō'. Pipul, di Baybul nōto random kōllēkshon fo wōd dēn frōm Gōd. Wan skim de fo am; Wan fō de fo go de. Wan tem, sōmbōdi bin notis wan tem se di Baybul rili get tri men chapta dēn, bot dēn no get di sem lōng lōng wan. Chapta 1 na di chapta bot Gōd in pawa fo mek tin dēn, ivin fo mek mōtalman. Yu kin rid bot dat na Jēnesis Chapta 1 en 2. Chapta 2 na di Baybul na di stori bot aw mōtalman fōdōm. Yu kin rid bot dat na Jēnesis 3. Dōn di tōd wan, di las en di big wan na di chapta na di Baybul bigin na di end pan Chapta 3 na Jēnesis en go tru di oda pat dēn na di Baybul. Na di stori bot Gōd we de rich dōn en ridim mōtalman. Pipul, dat na di fō we di Skripchō dēn de fō.

Na da las pat de, da big pat de, na wan prōgresiv rivyu de bot aw Gōd de rich dōn en ridus mōtalman. I bigin wit Gōd we de pik wan pipul dēn. I kōl dēn Izrel-dēn na Ebraam in pikin dēn. I bin lid Izrel tru jōj dēn, kij dēn, prōfēt dēn, tru kapchō, en afta dat, las las as Roman 5 se, 'In di ful-ōp tem tru da pipul dēn de akōdin to prōfesi, Jizōs kam.' Jizōs, mōtalman in pikin en Gōd in Pōk, en lēk aw prōfesi se i go du, i go sev mōtalman frōm in sin. Wi rid bot dat, bay di we, na Matyu, Mak, Lyuk en Jōn. Dōn bigin wit di Buk fo Akt en go tru di oda pat dēn na di Nyu Testament, wi si se olman we kam to Jizōs fo di pawa we i get fo sev in blōd, en baptayz insay in nem, dēn ad am na di Masta in Chōch.

I important fo ondastand se di we aw di Skripchō de flo fo no wetin Gōd de tōk na di Baybul. Yu don get fo andastan di flow. Nō misondastand--Gōd de kōnsistent ol di we tru bōt in nature en bōt in karakta en bōt in lōv, bōt in patikyula instrōkshōn dēn na di Baybul go difren, dipen pan usay yu de na di flo.

Fo egzampul, way bak na di Ol Testament, insay di Buk fo Levitikōs, Gōd bin de mek pipul dēn gi animal sakrifays to am--bulōk, ship pikin dēn, en got dēn, bōt i nō de du dat naw. Bay di tēm we yu rich na Ibru 9, yu si se wit Jizōs in sakrifays, i bin rili fayn, i bin ol-sufficient, na di ɔltimat sakrifays. Wi nō de gi sakrifays igen, noto lēk dat. Yu no se di Ju pipul dēn we bin de insay di de dēn we bin dōn pas bin get tin dēn we dēn no bin de it, mō wit sōm kayn mit dēn. Bōt insay Akt 10, Pita bin get wan vishōn tri tēm, i bin kam dōn insay wan sheet, ol dēn animal dēn ya we nō klin en Gōd in vōys bin de kōmand se, ‘Aris en kil en it.’ Wetin de apin de? Yu tink se Gōd kray? Inkōsistēns? Nō, nō, Nō. Gōd bin jōs de unfold rivyu insay di flo we i pik.

If mi en mi go intaprit di Baybul ol tu, en bōku, bōku, bōku rilijōn grup dēn de we nō ebul ivin get pōynt 1 dōn yaa--dēn no de si di flo we di Skripchō dēn de flo.

2) Kontekst di pasej. If wi go intaprit di Baybul ol tu, wi go get fo ondastand sōntin bōt konteks. Wans dēn dōn no wan Skripchō o Skripchō dēn wit respekt fo dēn ples na di flo we di Baybul de flo, i rili important fo ondastand di konteks we de wantēm wantēm. Bifo a aks di kweshon of, ‘Wetin dis pasej min to mi?’, a nid fo aks di kweshon se, ‘Wetin dis raita se wen im fos rait am?’ Pipul, dat na wan important tin we de insay di Baybul intapriteshon; If noto dat, skripchō go min enitin we wi want am fo min.

Le a gi yu wan egzampul we nō mek sens: Ekliziastis 10: 19 se, ‘Wan festival en wayn de mek pōsin gladi, bōt mōni de ansa ɔltin.’ Aw yu go lēk fo mek dat bi yu layf filōsofi? Pul da vas de kōmōt na konteks en yu go liv wan epikyurian layf we rili kontrari to di we aw Gōd de du. Sōmbōdi se, ‘Stiv, aw da vas de go de na di Baybul?’ If yu ondastand enitin bōt Ekliziastis, en if yu no udat rayt am, en if yu no wetin de apin na in layf we i rayt am, en if yu patikyula no di konteks fo Ekliziastis Chāpta 10, i go mek sens to yu. Yu si, yu do get fo andastan di konteks.

Let mi giv yu wan mo up-to-date example we a de hie abuse jos laik evri wik. Sōmbōdi go tōn to Leta Fo Filipay 4: 13 usay Pōl se, ‘A go ebul fo du ɔltin tru di wan we de mek a strōng.’ Boy, di gud mental atitudi speshalis dem get fild de fo dat wan. Čmōs tēm yu dōn yeri dēn tēlivishōn pricha ya kam ɔp de en se, ‘Gōd want mek yu jēntri! Gōd want mek yu get sakrifays! Gōd want mek yu get ol wetin yu bin eva want! Aw wi go no? Paul se ‘A kin du ɔltin tru di wan we de mek a strōng’! Pipul, yu fo rid dat insay konteks bikōs insay di 4 vas dēn we de rawnd da Pōl de tōk bōt fo kontinyu fo satisfay, ivin we i de insay di mōs advays pan di tin dēn we de apin. Di pasej de tōk di kōmōn tin fo wetin dēn kin prich bōt. Point #2 Fo ondastand en eksplen di Baybul na dat a fo ondastand di konteks.

3) Mek di wōd govan. Mek di wōd tōk fo insef. Bifo dis tēm, a bin dōn notis se nōbōdi nō de stōdi di Baybul ɔltogeda fo mek i nō put in yon aydyo, o di ayd dēn we i dōn lan frōm ɔda pōsin. Bōt le a enkōrej yu, fo du yu best fo bi ‘blank sheet’. We yu dōn no usay da pat de de na di flo we di Baybul de flo, en wans yu dōn no di konteks we de nia am wantēm wantēm, le di wōd tōk. Na da tēm de i kin mek prōfit, jōs lēk aw Seken Leta To Timoti 3: 16 se, ‘Fo instrōkshōn en fo kōrekten fo kōrekten tren.’ Noto we a get mi prēkonsept noshōn fo masaj am insay wetin a want am fo bi; I de mek prōfit we a lef am fo tōk.

Bay di we, na sab-point de ya a nid fo bring aut. Mek di wōd govan yu expiriens and no let yu expiriens govan di wōd. If a bin get kwata fo evri tēm we sōmbōdi dōn get sōm eksplorēns, den dēn dōn tek di Baybul fo jōstify o validet dēn eksplorēns, a go bi rich man. If wi go luk di wōd as Gōd in wōd we Gōd mek, le i mol wi eksplorēns, nō mek wi eksplorēns dēn mol di wōd.

Let mi gi yu wan oda absurd example of dis: A rid jos dis wik abaut wan man we tink abaut mared uman. I go to di pricha en se, ‘Prich, aw a go no se na in na di wan?’ Yu no us advays dis pricha bin gi am? I (di pricha) se, ‘If na mi, a go waka rawnd am sēvin tēm lēk aw Izrelayt dēn bin de du rawnd di siti na Jēriko, den if di wōl dēn na in

at de fōdōm, yu no se na in na di wan.' Yu no se i du am? Dis na tru tru stori. I waka rawnd am sēvin tēm en i se, 'Oni, aw yu fil?' I se, 'Wel, a fil smōl strenj insay.' Fō tēl yu di tru, sōntēm a go fil strenj if sōmbōdi dōn waka rawnd mi sēvin tēm. I bin prōpos, dēn mared, en dēn bin dayvōs less dan wan ia afta dat; Dōn dēn bin de wōnda wetin mek Gōd bin gi dēn lay lay signal. Na dat nōto di tin we yu dōn eva si pas ɔl di ɔda tin dēn we yu dōn eva si? Gōd nō bin gi dēn signal atɔl! Dēn bin de tek sōntin kōmōt na di OI Testament, kōmōt na di konteks, tray fō mek dēn ekspliens dikte wetin di wōd tōk. Pipul, no du dat! Nōto so Gōd mek in Wōd fō mek dēn eksplen am.

4) ɔda Skripchō dēn as kōment. If a go eksplen di Baybul lēk aw yu go eksplen am, en if wi ɔl go du am di rayt we, lē wi kōmpia di Skripchō wit ɔda skripchō dēn. We yu stōdi Skripchō, i nō go te yu go rōn go na rial say dēn we nō izi fō pas. Most of wi wen wi hit dat difrent pasej run en grab a commentary. Wi luk op wetin dat na supposed to min. Kōment dēn get fayn fayn tin fō du, bōt a want fō tēl una tide se dēn get limit, en na dis mek:

- Kōment na dōkyument dēn we nō inspekt we man dēn rayt fō man dēn.
- Wan kōment kin sho wan egzampul fō eni pat na di Skripchō en ɔda kōment go gi wan tōtal difren we fō si. So, kōment dōn ep fō mek dis kwēstyōn bōt kōntroversi bōt aw fō eksplen.

Di best ples T pan wan pasej na di Skripchō na ɔda pat dēn na di Skripchō. If yu nō dōn ɔlredi get wetin dēn kō Krōs-Refrens Baybul (mōs baybul tide), wetin dat min na bay vas, smōl lēta de, smōl nōmba, en futnot sōmsay na yu pej we go mek yu mek yu No ɔda ples dēn na di Baybul we de tōk bōt da sem tin de. If yu no own wan of dem, get wan of dem. A go advays yu bak sōm tōpik dēn we de tōk bōt tōpik en sōm kōnkōdēns dēn we go mek yu no usay wōd dēn de na di Baybul. Dis nōto kōment, dēn nō de gi eni insayt ɔ eni man in opinion, dēn jōs de ep yu fō kōrelat skripchō. Pipul, di Baybul na in best intaprita. If yu get prōblem wit vas, fēn ɔda vas we de tōk bōt di sem tin en i go mek i klia to yu. Kōmpia di Skripchō wit Skripchō.

5) Prea. We yu stōdi di Baybul, pre. Kip tu tins fo maind: a) Di debul go trai kip eni wan of wi from kōrekt we de determin wetin God go don sabi wi. Di dēbul nō want wi fō no wetin de na Gōd in Wōd. So, we yu rid di Baybul, yu de pre mek Gōd protekt yu from di bad wan we yu de tray fō luk fō wetin i want. b)

Mēmba se prea en Baybul stōdi go an-to-an. Yu si, Gōd in Wōd na di Sword of the Spirit (Lēta Fō Efisōs 6: 17). En da sem Oli Spirit de na di pōsin we wi de beg fō pre fō pre (Lēta Fō Rom 8: 26). So, yu si, di Oli Spirit want wi fō jōyn Baybul stōdi wit prea, en i wōndaful aw di Baybul go klia we yu de stōdi en pre wit ɔl wi at.

Folks, di tin we a de wori fo most na no aw wi de intaprit di baibul bot if wi rid di baibul o no. Jōs dis mōnin na nyuspepa, a si wan Gallup poll. I se 82% pan Amerika biliv se di Baybul na di rial, inspekt wōd fō Gōd, bōt na 21% nōmō de stōdi am. A biliv se if wi go jōs stōdi am, wi go kam nia fō eksplen am di sem we. If wi go jōs bi ɔnēs, en stōdi. Lē wi tray fō yuz dēn prinsipul ya en si if wi no ebūl fō si wetin Gōd want wi fō no. (Steve Flatt - Lesson #1012 June 16, 1991)

Sōm biliv dēn we pipul dēn we dēn kin kot bōku tēm na chōch papa dēn

bōku Kristian dēn kin kot bōku tēm di 'Apostolic Fathers' ɔ di 'Early Church Fada dēn' fō sōpōt wan biliv ɔ opinion, we de sho se di fōs tēm ɔ di sekōn sēntiwođ Kristian dēn bin ɔndastand di Skripchō dēn jōs lēk aw di pōsin we de tōk ɔ di pōsin we rayt am de . Espousing we dēn de du. Bōt pan ɔl we dēn de kōl dēn raytin fō sōpōt wan patikyula biliv ɔ opinion, pōsin fō no en admit dēn 'witnes' ya bak bin get biliv en opinion we no gri wit sōm ɔda pōsin in biliv en opinion. Dis dōj ya na sōm fō gi sōm egzampul dēn.

Wōship fō Enjel dēn. Kristian dēn kin wōship bak ‘di ḷos fō ɔda gud enjel dēn we de fala en mek lēk am (Jizos)’ (1 apōlōji 6), ad ɔdasay ‘dat na enjel dēn de we kin de ɔltēm, en dēn nō kin eva ridyus to da fōm de we dēn kōmōt from we dēn de . Sprang’ (Dialogue 128).

doktrin fō wok dēn. In raytin dēn ful-ɔp wit sev bay wok dēn. Fō egzampul: ‘If man dēn bay dēn wok dēn sho se dēn fit fō dis in dizayn, dēn tink se dēn fit’ (1 apōlōji 10). ‘...dēn wan dēn nōmōc na deified (sic) we dōn liv nia Gōd insay oli en gud tin...’ (1 apōlōji 21) ‘...wi de ol am fō bi tru, da pōnishment de, en chastisment, en gud riwōd, dēn de rēnd akōdin to di mērit fō eni man in akshōn’ (1 apōlōji 43).

Ignatius 46

Ignatius na bin bishōp (Presbyter, pasto) na di chōch na Antiōk we bin separat di presbyteri en di episkopet. Insay dēn tri lēta dēn ya, Ignatiōs bin rayt bōt di bishōp (singular), di presbytery, en di dikon dēn, en dēn bin de tōk tranga wan se dēn fō respekt dēn en obe dēn. I ikwal di bishōp to ‘di Masta insef’ (L.Ef 6: 1; L.Mag 6: 1; L.Tra 2: 1); di prist fō ‘di Kaōsil fō di Apōsul dēn’ (L.Mag 6: 1; L.Tra 2:2); en di dikon dēn to Krays insef sef (L.Mag 6: 1) o to di ‘Mysteries of Jesus Christ’ (L.Tra 2:3). I de kōmand di chōch ‘fō du sōntin wit wanwōd wit di Bisop in maynd’ (L.Ef 4: 1), en ‘nō du enit in we di Bisop en di Presbitri dēn nō get’ (L.Mag 7: 1; cf l.tra 2. :2). I tan lēk se i de gi big pawa to di prea we bishōp de pre (L.Eph 5: 2), en i ivin tōk se dēn fō fred di bishōp (L.Eph 6: 1). Fo im kredit, Ignatius no de kol fo so obe fo imsef, bot den im no bi bishop fo dis siti dem. Bōt pan oł dat, Ignatius de projekt wan ɔltēm ɔmbul atitudi wit tin dēn lēk ‘A jōs begin fō bi disaypul’ (L.Eph 3: 1); ‘A nō no if a fit’ (L.Tra 4:2). Dis tinkin se Kristian dēn nō de du enit in we di Bisop nō de (en di wan dēn we de na di prist) rili bad. ‘If dēn nō get dēn (bishōp ya, prisbit, dikon),’ na so i rayt. ‘Dēn nō go kol grup chōch.’ (L.Tra 3:1)

polycarp 47

Di Baybul insef klia wan de yuz di Griķ wōd dēn episkop? (Overseer, Bishop) en Prebuteros (Elda, Prisbit) intachenj. Ivin wan hint nō de fō apōsul tichin fō wan-man (bishōp) rul fō wan wan kōngrigesħōn, nōto fō tōk bōt wan ol siti o rijyon. Bōt pan oł dat, dēn bin tōk bōt di Moneepiscopate insay di sekōn sentinari, en dēn tōk bōt polycarp as wan pan dēn siti rula dēn de. Tru in sēvin tru tru lēta dēn we bin de naw, Ignatius we kōmōt Antiōk bin de sheb di episkop bōku tēm? From di Prebuteros, we dēn kol dēn, Gōd in ‘manija dēn’ (Oikonomos, Chamberlain, Gōvno, Stiwođ), wan sivil tēm we dēn yuz fō Erastōs insay Lēta Fō Rom 16: 23; en ‘Asistants’ (Paredroi, wan wōd we dēn nō yuz na di Nyu Testament). Dis aidia se elda dēn na estet fō di bishōp nō get eni benefit na di Skripcho. Insay di Roman brand fō Kristian rilijōn, di Presbytery bin chenj to di prishud as spēshal klas fō intamedieri dēn we dēn rayt fō administret sakramēt dēn (baptism, kōmyuniōn, en ɔda tin dēn) pan bikōs oł di bishōp. Dis sef nō get eni benefit na di Skripcho, usay dēn kol oł Kristian dēn prist. Di wan dēn we de oba di wok na di mōdan Katolik, Anglikan, en ɔtodōks chōch dēn kin yuz di lēta dēn we Ignatiōs bin rayt as pruf-tēks fō mek dēn jōstify di moneepiscopate en di papacy. Dēn kin yuz polycarp bak as imptōtant link insay di tichin bōt apōsul sakseshōn, we sho se ɔtoriti de na bishōp bikōs oł wan chen we nō brok fō apōntinment tru ɔdinesħōn bak to di apōsul dēnsef.

Endnotes

30. <http://www.answers.org/bible/canonicity.html>
31. <http://gbgm-umc.org/umw/bible/outside.stm>
32. <http://www.straightdope.com/mailbag/mbible5.html>
33. <http://www.licoc.org/TBS/Canonization%20and%20Translations.htm>
34. www.licoc.org/TBS/Canonization%20and%20Translations.htm#Translating
- 34a [www.en.wikipedia.org/wiki/Bibles#The_New_Testament](http://en.wikipedia.org/wiki/Bibles#The_New_Testament), Wikipedia Encyclopedia, Bible-The New Testament
- 34a http://en.wikipedia.org/wiki/King_James_Version_of_the_Bible
35. <http://www.licoc.org/TBS/Canonization%20and%20Translations.htm> 36.
<http://www.licoc.org/TBS/Canonization%20and%20Translations.htm>
37. <http://www.licoc.org/TBS/Canonization%20and%20Translations.htm>
38. www.zianet.com/maxey/versions.htm A View of Versions - King James Version, Al Maxey
39. www.zianet.com/maxey/versions.htm A View of Versions-New International Version, Al Maxey
40. www.zianet.com/maxey/versions.htm A View of Versions - Living Bible, Al Maxey
41. www.zianet.com/maxey/versions.htm A view of Versions - New American Standard, Al Maxey
42. www.zianet.com/maxey/versions.htm A view of Versions - New World Translation, Al Maxey
43. www.gregandsheila.com/ag/bible.htm, The History of God's Word in the English Bible, Greg Moore
44. [http://en.wikipedia.org/wiki/God's_Word_\(bible_translation\)](http://en.wikipedia.org/wiki/God's_Word_(bible_translation))
45. <http://www.peculiarpress.com/ekklesia/archive/Ekklesia73.htm>
46. <http://www.peculiarpress.com/ekklesia/archive/Ekklesia80.htm>
47. <http://www.peculiarpress.com/ekklesia/archive/Ekklesia88.htm>